

Vážení členové Rady,

jak nepochybně víte, jedním z Vašich úkolů je kontrolovat, zda provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů a zda odděluje názory a hodnotící komentáře od informací zpravodajského charakteru (§ 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. v účinném znění).

Taktéž provozovatel ve svých zpravodajských a publicistických pořadech musí dbát zásad objektivitu a vyváženosti a v celku svého vysílaného programu nezvýhodňovat názory jednotlivých skupin veřejnosti, přičemž má přihlídnout k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě (§ 31 odst. 3).

V případě porušení povinností stanovených zmíněným zákonem má Rada provozovatele na toto porušení upozornit a stanovit mu lhůtu k nápravě. Pokud nedojde k nápravě ve stanovené lhůtě, Rada by měla uložit sankci (§ 59 odst. 1 a odst. 3 a § 60 odst. 1 písm. b).

Pokuty Rada může ukládat do 3 let ode dne, kdy došlo k porušení povinností (§ 61 odst. 1).

Zmíněné zásady jsou upřesněny rozhodovací praxí RRTV a judikaturou správních soudů.

Např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 29. 8. 2007 (4 As 81/2006-108) je uvedeno, že pojem „objektivní a vyvážené informace“ je neurčitým právním pojmem, který zahrnuje jevy nebo skutečnosti, které nelze úspěšně zcela přesně právně definovat. Správní orgán proto má prostor zhodnotit, zda konkrétní případ lze pod tento pojem podřadit. Výklad neurčitého právního pojmu správním orgánem je podroben soudnímu přezkumu.

Např. v rozsudku ze dne 31. 3. 2009 (7 As 43/2008-97) NSS dále uvedl, že RRTV není povinna vymezovat neurčitý právní pojem („objektivní a vyvážené informace“), neboť obsah tohoto pojmu je obecně známý, a tedy dostatečně srozumitelný již z jeho jazykového vyjádření. Postačí proto, je-li z odůvodnění rozhodnutí RRTV zřejmé, v čem konkrétně neobjektivita a nevyváženost odvysílaného pořadu spočívala.

Dále je v rozsudku uvedeno, že mají-li být informace „objektivní a vyvážené“, musí v maximální možné míře odpovídat skutečnosti a přinášet pohledy všech zúčastněných stran tak, aby si adresát těchto informací na jejich základě mohl vytvořit o dané problematice vlastní kvalifikovaný názor.

V rozsudku Městského soudu v Praze (MSP) ze dne 7. 5. 2009 (10 Ca 6/2009-51) je uvedeno, že RRTV interpretuje pojem „objektivní“ jakožto věcný, nestranný, nepředpojatý, bez nadsázky a bez přehánění, prostý jakékoliv senzacechtivosti, nezaujatý.

Případ se týkal reportáže, kdy jistě soudkyni byla vytýkána údajně špatná práce. Na straně jedné dostali prostor spolujatelé firem v konkurzu a jistý senátor, na straně druhé byl dán prostor mluvčí soudu a zmíněné soudkyni.

Zatímco obvinění byla konkrétní, odpovědi mluvčí soudu a zmíněné soudkyně byla jen obecná a reagovala na něco jiného než na aktuální obvinění (odpověď soudkyně byla dokonce použita již ve více než týden staré reportáži). Dle RRTV tedy byla zařazena vyjádření vytržená z kontextu, což bylo prohlášeno za manipulativní techniku. Vyjádření soudkyně navíc trvalo jen 3 vteřiny.

RRTV tedy shledala porušení zákona v tom, že bylo použito nových informací v neprospěch soudkyně, leč té nebyla dána možnost na ně reagovat (a obecně jí byl poskytnut nedostatečný prostor).

Prostor nebyl dán ani alternativním vysvětlením (např. těm, že rozhodnutí sice mohla být nespravedlivá, ale že se mohlo jednat např. o chybu v právní úpravě, o důsledek objektivní důkazní situace nebo o důsledek práce policie, leč nikoliv o chybu soudkyně). Úhel reportáže byl tedy dle RRTV příliš úzký.

Reportáž dále dle RRTV personifikovala zdroj problému osobou soudkyně, aniž by přinesla věcné informace, jež by k takové personifikaci opravňovaly, a poskytla prostor senátorovi, aniž by bylo z reportáže zřejmé, proč se k věci vyjadřuje právě on.

RRTV tedy došla k závěru, že reportáž byla disproporční a jednostranná a tedy nevyvážená a neobjektivní.

Soud s RRTV souhlasil a dodal, že v daném typu pořadu (v němž je každému tématu poskytnut jen poměrně malý prostor) je určitá míra zjednodušení nutná a tolerovatelná, leč přesto nelze ustoupit od zákonného požadavku, aby v pořadu zazněly základní objektivní informace, přičemž reakce názorové protistrany by měla alespoň přibližně dosahovat míry konkrétnosti původního tvrzení.

Rozhodnutí RRTV a soudu prvního stupně následně ve svém rozsudku ze dne 13. 4. 2010 (8 As 72/2009-114) potvrdil i NSS.

MSP se ve svém rozsudku ze dne 16. 10. 2007 (10 Ca 242/2007-65) zabýval případem, kdy dle RRTV reportáž přistupovala k jednotlivým účastníkům výrazně odlišně.

Reportáž poukazovala na údajné pochybení jisté společnosti, leč jejímu vyjádření byl poskytnut nejmenší prostor. Divák se nedozvěděl, proč dle ní došlo k údajnému pochybení. Tvrzení jedné strany byla předkládána jako hodnověrná, zatímco tvrzení druhé strany byla důsledně zpochybňována a přerušována skákáním do řeči. Redaktorka navíc sama zrekapitulovala stanovisko společnosti, přičemž ostatní účastníci dostali takový časový prostor, v němž se mohli k věci sami vyjádřit.

Soud dal RRTV za pravdu, přičemž uvedl, že není nezbytné, aby všem stranám byl mechanicky poskytnut stejný prostor, ale je podstatné, aby jejich stanovisko zaznělo v přiměřeném rozsahu (tj. všechny strany musí dostat dostatečný časový prostor k vyjádření svého stanoviska, přičemž soud též uvedl, že bezprostřední vyjádření stanoviska nelze plnohodnotně nahradit komentářem redaktorky, když se ostatní účastníci mohli k věci sami vyjádřit).

Rozhodnutí RRTV a soudu prvního stupně následně ve svém rozsudku ze dne 17. 9. 2008 (4 As 17/2008-119) potvrdil i NSS.

NSS ve svém rozsudku ze dne 29. 8. 2007 (4 As 81/2006-108) dospěl k závěru, že přímočaré a kritické vedení reportáže je možné, leč není přípustné, aby reportáž byla zaujatá a nepřipustně ovlivňovala

diváka. Vždy mají zaznít všechny informace potřebné k tomu, aby si divák mohl učinit objektivní názor.

MSP ve svém rozsudku ze dne 28. 6. 2010 (10 A 52/2010-31) uvedl, že RRTV musí uvést, proč zpracování pořadu nelze považovat za legitimní věcnou kritiku, nýbrž za předpojaté a neobjektivní prezentování postojů.

Závěr o neobjektivitě hodnotících stanovisek a jejich manipulativních účincích na diváka nemůže stát toliko na tom, že jde vesměs o postoje kritické. Musí být zřejmé, proč jsou postoje hodnoceny jako zavádějící (např. je podávaly osoby odborně naprosto nezpůsobilé daný problém hodnotit, případně svou odbornost předstíraly nebo jsou jejich kritická vyjádření v rozporu s objektivně doloženým zjištěním a jsou tedy nepravdivá či zkreslená).

NSS ve svém rozsudku ze dne 30. 5. 2008 (7 As 19/2007-56) zabýval případem, kdy ČT měla k dispozici protichůdné informace ze dvou zdrojů.

Konkrétně jistý poslanec tvrdil, že vystudoval VŠE, zatímco VŠE sdělila, že na této škole nestudoval. V reportáži sice nebylo výslovně řečeno, že poslanec užívá titul neoprávněně, leč reportáž tak vyzněla (ČT tohoto dojmu dosáhla zejména pořadím, v jaké byly řazeny jednotlivé informace, a závěrečnou replikou, že neoprávněně užívání titulu je přestupkem).

Následně se ukázalo, že poslanec titul užíval oprávněně a že VŠE poskytla nepravdivou informaci, jelikož špatně hledala. RRTV udělila pokutu.

NSS dal RRTV za pravdu, přičemž uvedl, že verifikace patří k elementárním principům práce s informacemi (a to nejen ve sdělovacích prostředcích). Uvedení obou informací vedle sebe dle něj nepostačuje, jelikož ČT má ověřit každou informaci, kterou hodlá zveřejnit (v této věci soud připomenul též čl. 5.8 a 5.9 Kodexu ČT). Rozpor mezi tvrzením poslance a VŠE tedy měla ČT před odvysíláním ověřit (či alespoň měla poskytnout poslanci možnost vyjádřit se k tvrzení VŠE). Dodatečné odvysílání omluvy VŠE na věci nic nemění.

K otázce ověřování se následně vyjádřil též MSP ve svém rozsudku ze dne 21. 7. 2009 (10 Ca 128/2009-40), přičemž konstatoval, že v případech, kdy obsah informace nelze ověřit (nebo nelze poskytnout prostor k vyjádření kritizované straně), je nutno na to diváka upozornit. Pro hodnocení správného deliktu pak není podstatná pravdivost uvedených tvrzení, nýbrž otázka objektivity a vyváženosti předmětné reportáže.

NSS ve svém rozsudku ze dne 27. 1. 2010 (8 As 61/2009-61) souhlasil, že pravdivost poskytnuté informace není sama o sobě rozhodná pro posouzení deliktu, jelikož je nutno dostát dalším povinností (provozovatel musí informaci ověřit z několika na sobě nezávislých zdrojů a poskytnout odpovídající prostor pro vyjádření dotčených subjektů).

NSS dále uvedl, že ne každá dílčí informace musí být podložena důkazy, nicméně provozovatel má povinnost sdělovat informace, které v maximální možné míře odpovídají skutečnosti a které jsou důkazy podloženy ve svém celkovém vyznění a závěrech.

Dále není přiměřené požadovat, aby se mohl vyjádřit každý subjekt, o kterém je v reportáži sdělena nějaká informace, leč je třeba poskytnout prostor k vyjádření subjektu, který je podstatným

způsobem dotčen (tj. zejména vztahuje-li se obsah reportáže přímo k němu). Takto dotčený subjekt musí mít možnost vyjádřit se (nebo musí být sděleno, že této možnosti nevyužil). Poskytnutý prostor musí být dostatečný k přiměřenému vyjádření.

Nakonec NSS uvedl, že při hodnocení odpovědnosti provozovatele vysílání jistě může být bráno v potaz i to, zda se jedná o subjekt veřejnoprávní nebo komerční, leč nejedná se o jediné rozhodné kritérium (dalším je např. sledovanost).

Z judikatury dále vyplývá, že ne za každou nepřesnou či neúplnou informaci náleží sankce. Např. MSP ve svém rozsudku ze dne 5. 8. 2009 (9 Ca 109/2009-29) konstatoval, že v případě nepřesných či neúplných informací je nezbytné posoudit, zda tyto nedostatky v rámci celého kontextu byly způsobilé ovlivnit objektivitu a vyváženost pořadu.

Konkrétně se k problému epidemie žloutenky vyjadřoval hlavní hygienik, leč k jeho osobě byl přiřazen nesprávný titul se jmény lékařů, kteří se v reportáži vyjadřovali později, zatímco při dalších vyjádřeních jeho osoba nebyla vůbec označena.

Dle soudu reportáž poskytla pravdivé informace o epidemii žloutenky, přičemž sdělení doprovázela vyjádření, která divák nepochybně hodnotil jako vyjádření vycházející z lékařského nebo jiného odborného prostředí (a to bez ohledu na správnost označení respondentů).

Informace byly podloženy odbornými vyjádřeními, zachycovaly jednoznačně situaci v nemocnicích a lékárnách, informovaly o množství vakcín, o omezení ve školách či o časových nárůstech epidemie, tudíž pouhé nepřesné či neúplné označení osoby hlavního hygienika, který vystupoval jen ve velmi krátkých okamžicích, nemohlo dle soudu způsobit neobjektivnost a nevyváženost reportáže.

O relevantní neúplnost a nepřesnost by se dle soudu jednalo, kdyby obsahem reportáže bylo téma vyžadující a vyvolávající střet informací a kdyby účelem pořadu bylo porovnání informací, tvrzení či stanovisek respondentů, které se navzájem střetávají, doplňují, ověřují a vyargumentávají - v takovém případě by chybné označení či neoznačení respondenta mohlo být relevantní, jelikož by to divákovi neumožnilo nestranně se orientovat.

Otázkou vytváření falešného dojmu se zabýval MSP např. ve svém rozsudku ze dne 10. 5. 2007 (10 Ca 7/2007-33).

Reportáž se zabývala otázkou, zda ke každému léku s doplňkem existuje alternativa v podobě léku, který je plně hrazen ze zdravotního pojištění, jak tvrdilo ministerstvo zdravotnictví. Reportáž vytvářela dojem (zejména kvůli vyjádření magistry farmacie a předního českého onkologa), že tomu tak není (a že tedy ministerstvo lže), jelikož dle ní byla jistá paní zcela závislá na konkrétním léku, ke kterému prý neexistovala hrazená alternativa, která by obsahovala stejnou účinnou látku.

Tvrzení, že k léku neexistovala taková alternativa (ať již hrazená či nehrazená), bylo pravdivé, leč tvrzení ministerstva to nijak nevyvracelo. Dle příslušného předpisu totiž léky nebyly děleny dle účinné látky, nýbrž dle účinných látek s obdobnou indikací (a lze tudíž soudit, že byly k dispozici léky se stejnými či obdobnými účinky).

Reportáž tedy zaměňovala léčiva se stejnou účinnou látkou a léčiva ve stejné skupině účinných látek, přičemž dojem, že paní je závislá na jednom konkrétním léku, nebyl doložen tvrzením lékaře, který by znal její zdravotní stav.

Reportáž navíc vytvářela falešnou představu, že za „jednu dávku“ léku musí paní zaplatit přes 600 korun. Daným pojmem se obecně rozumí jednotlivé užití léku. Formulace tedy vytvářela dojem, že pacientka je nucena vynaložit na léčbu zcela nepřiměřenou částku. Ve skutečnosti ovšem za jedno balení po 28 tabletech, které by při průměrném dávkování mělo vydržet 28 dní, měla zaplatit jen 200 korun.

Reportáž tedy vedla diváka k jednoznačnému závěru, že zmíněná paní je obětí ministra zdravotnictví, přestože v případě, kdyby diváci měli k dispozici základní dostupná fakta, by museli přinejmenším zjistit, že pro vytvoření objektivního názoru reportáž neposkytuje dostatek potřebných informací (sice bylo možné, že alternativní lék nebyl i přes svou podobnost vhodný, leč tato možnost by musela být potvrzena odborníkem, což se nestalo) a že zdraví pacientů v obdobných případech není ohroženo finanční nedostupností léčby.

Soud dal RRTV za pravdu.

Na adresu ministerstva a ministra navíc v reportáži padla velmi vážná a dramatická obvinění, aniž by obviněná strana kromě krátkého telefonického vstupu dostala možnost reagovat a uvést věc na pravou míru.

Soud také uvedl, že zjednodušení reality není omluvitelné dalšími informacemi, které jsou průběžně vysílány (zjednodušení v rámci reportáže by bylo patrně možné, pokud by věc byla na pravou míru uvedena či vysvětlena bezprostředně před nebo po odvysílání předmětné reportáže; nicméně odvysílání takového příspěvku v jiném týdnu by již nutně zasáhlo jiný okruh diváků než původní pořad a kvůli časovému odstupu by tedy jeho odvysílání nebylo způsobilé uvést na pravou míru zkreslující informace, které původně zazněly).

NSS dal MSP v rozsudku ze dne 30. 5. 2008 (7 As 38/2007-78) za pravdu a uvedl, že pokud reportáž tvoří v rámci pořadu uzavřený celek, který je oddělitelný od ostatních příspěvků tohoto pořadu, je nutno posuzovat ji z hlediska objektivity a vyváženosti předmětné reportáže samostatně (tj. jakékoliv informace, byť by se týkaly stejného tématu, odvysílané v jiném pořadu nemohou mít vliv na posouzení objektivity a vyváženosti předmětné reportáže).

Otázkou, zda je možné poskytovat subjektivní redakční komentáře v publicistickém pořadu, se NSS zabýval ve svém rozsudku ze dne 5. 5. 2010 (7 As 23/2010-73). V něm konstatoval, že publicistické pořady nesmí být ve svém celku jednostranné a musí ve svém celku vytvářet pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskuzi o společensky relevantních tématech.

Úlohou veřejnoprávních médií nicméně není poskytovat sterilní informace či bezbarvé, opatrnické nebo hyperkorektní názory, ale odrážet realitu včetně v ní obsažených kontroverzí, nejednoznačností, vrstevnatostí a emocionality. Úkolem veřejnoprávní televize je též iniciování a udržení veřejné diskuze o nejrůznějších veřejných tématech. Redakční komentáře jsou tedy samy o sobě v pořádku.

Informace nicméně musí být objektivní a pravdivé a musí být poskytnut prostor k vyjádření všem zainteresovaným osobám, kritika nesmí zcela postrádat věcný základ a nesmí být zcela neodůvodněná.

Porušení zákona by představovala situace, kdyby celkové vyznění publicistických pořadů bylo ve vztahu k určité otázce jednostranné a nezohledňující skutečné spektrum názorů zastávaných k této problematice ve společnosti.

Výše uvedenou praxi RRTV a judikaturu správních soudů lze tedy shrnout do následujících bodů:

- 1) Pojem „objektivní a vyvážené informace“ nelze úspěšně zcela přesně právně definovat a správní orgán má prostor zhodnotit, zda konkrétní případ lze pod tento pojem podřadit (z jeho rozhodnutí ovšem musí být zřejmé, v čem neobjektivita a nevyváženost dle něj spočívala; 4 As 81/2006-108, 7 As 43/2008-97).
- 2) „Objektivní a vyvážené“ informace musí zejména v maximální možné míře odpovídat skutečnosti a přinášet pohledy všech zúčastněných stran tak, aby si adresát těchto informací mohl na jejich základě vytvořit o dané problematice vlastní kvalifikovaný názor (7 As 43/2008-97), přičemž:
 - a. Ne každá nepřesná či neúplná informace je důvodem pro sankci, vždy je třeba posoudit, zda dané nedostatky byly způsobilé ovlivnit objektivitu a vyváženost v kontextu celého pořadu/reportáže; např. chybné označení určitých osob je nutno posuzovat s ohledem na otázku, zda v dané reportáži byl řešen určitý spor a zda chybné označení bylo způsobilé znemožnit divákovi nestrannou orientaci (9 Ca 109/2009-29).
 - b. Ne každý subjekt, o němž byla v reportáži sdělena určitá informace, musí dostat prostor k vyjádření, nicméně vystoupení v přiměřeném rozsahu musí být umožněno každému subjektu, který je podstatným způsobem dotčen (a zejména musí být přiměřený prostor poskytnut v případech, kdy na něčí adresu padají přímo či nepřímo velmi závažná a dramatická obvinění; 10 Ca 7/2007-33, 7 As 38/2007-78, 8 As 61/2009-61).
 - c. Kvůli nedostatku času je možné určité zjednodušení, nicméně od zákonného požadavku ustoupit nelze (10 Ca 6/2009-51, 8 As 72/2009-114).
 - d. Reportáž může být vedena kriticky a přímočaře, leč nesmí být zaujatá, nesmí nepřipustně ovlivňovat diváka a vždy musí zaznít všechny informace potřebné k tomu, aby si divák mohl učinit objektivní názor (případnou předpojatost, neobjektivnost či manipulativnost RRTV musí doložit; 4 As 81/2006-108, 10 A 52/2010-31).
 - e. V publicistických pořadech mohou zaznít redakční komentáře, nicméně tyto pořady nesmí ve svém celkovém vyznění být ve vztahu k určité otázce jednostranné a musí ve svém celku vytvářet pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskuzi o společensky relevantních tématech; kritika nesmí zcela postrádat věcný základ a nesmí být zcela neodůvodněná (7 As 23/2010-73).
- 3) Skutečnost, že určitá informace je pravdivá, není sama o sobě rozhodná pro posouzení deliktu, jelikož je nutno dostát dalším povinnostem (např. informaci ověřit či poskytnout přiměřený prostor dotčeným subjektům; 10 Ca 128/2009-40, 8 As 61/2009-61).
- 4) Ověřování patří k elementárním principům práce s informacemi; pokud jsou k dispozici 2 protichůdné informace, je třeba tento rozpor vyřešit (nestačí, že jsou uvedeny obě informace; 7 As 19/2007-56).

- a. Pokud obsah informace nelze ověřit nebo nelze poskytnout prostor k vyjádření kritizované straně, je nutno na to diváka upozornit (10 Ca 128/2009-40).
 - b. Ne každá dílčí informace musí být podložena důkazy; sdělené informace nicméně musí v maximální možné míře odpovídat skutečnosti a ve svém celkovém vyznění a závěrech musí být podloženy důkazy (8 As 61/2009-61).
- 5) Je nepřijatelné vytvářet dojem, který není řádně doložen (a to ani v případě, kdyby daný dojem mohl být pravdivý a byl vytvářen pravdivými informacemi; 10 Ca 7/2007-33, 7 As 38/2007-78).
 - 6) K účastníkům reportáže je nutno přistupovat stejně, zejména:
 - a. V případě konkrétního obvinění či jiné informace v neprospěch určité osoby je třeba umožnit druhé straně reagovat přímo na tato tvrzení (10 Ca 6/2009-51, 8 As 72/2009-114).
 - b. Nelze bezdůvodně předkládat tvrzení jedné strany jako hodnověrná leč současně zpochybňovat tvrzení druhé strany (včetně skákání do řeči; 10 Ca 242/2007-65, 4 As 17/2008-119).
 - c. Nelze bezdůvodně parafrázovat stanovisko jedné strany, pokud druhá strana dostala možnost se k věci sama vyjádřit (10 Ca 242/2007-65, 4 As 17/2008-119).
 - d. Každá dotčená strana musí dostat přiměřený prostor (ač není nutné poskytovat mechanicky stejný prostor; 10 Ca 242/2007-65, 4 As 17/2008-119, 8 As 61/2009-61).
 - 7) Vytrhávání vyjádření z kontextu (tak, že se osoba vyjadřuje k něčemu jinému, než by se zdálo z kontextu) je nepřijatelnou manipulativní technikou (10 Ca 6/2009-51, 8 As 72/2009-114).
 - 8) Úhel reportáže, která řeší určitý spor, nesmí být příliš úzký (pokud lze určitý spor vysvětlit více než jedním či dvěma způsoby, měla by alternativní vysvětlení zaznít; 10 Ca 6/2009-51, 8 As 72/2009-114).
 - 9) Personifikace problému musí být podepřena věcnými informacemi, jež by ji opravňovaly (10 Ca 6/2009-51, 8 As 72/2009-114).
 - 10) Pokud v reportáži vystupuje určitá osoba, mělo by být zřejmé, proč vystupuje právě ona (10 Ca 6/2009-51, 8 As 72/2009-114).
 - 11) Při hodnocení odpovědnosti provozovatele vysílání může být bráno v potaz i to, zda se jedná o subjekt veřejnoprávní nebo komerční, leč nejedná se o jediné rozhodné kritérium (dalším je např. sledovanost; 8 As 61/2009-61), povinnosti ČT lze vykládat i na základě Kodexu ČT (7 As 19/2007-56).
 - 12) Dodatečné odvysílání omluvy v případě porušení povinností není právně relevantní (7 As 19/2007-56).
 - 13) Uvedení nedostatečných informací v reportáži nelze (až na výjimky) omlouvat uvedením doplňujících informací v předchozím či následujícím vysílání (10 Ca 7/2007-33, 7 As 38/2007-78).

Rád bych tedy RRTV předložil některé případy, které dokládají porušování povinností ze strany ČT v jejím zpravodajství k ukrajinské krizi. Základ této stížnosti tvoří stížnost, která byla prioritně koncipována pro Radu ČT (k nalezení na stránkách stiznost.wordpress.com).

Rada ČT se nicméně stížností žádným viditelným způsobem nezabývala a po dvou měsících ji zamítla jako neopodstatněnou, aniž by své tvrzení náležitě zdůvodnila (o což se ostatně ani téměř nepokoušela). Jejím nezájmem se nyní bude zabývat Poslanecká sněmovna.

Naproti tomu RRTV, jak vyplývá z výše uvedeného, v minulosti projevila viditelnou snahu řešit alespoň některé případy porušení povinností. Na RRTV se tedy obracím, aby posoudila alespoň některé části stížnosti, které jsou relevantní z hlediska zákona č. 231/2001 Sb.

1) Události ze dne 20. 2. 2014 (střelba na Majdanu)

Zpravodajství bylo zahájeno tvrzením, že v důsledku násilí zemřeli civilisté i policisté.

Následovaly záběry střílejícího policisty, po němž následoval střih a záběry zasažení civilistů. Takovým střihem ČT samozřejmě vytvářela dojem, že spolu tyto záběry souvisely.

Takový dojem ovšem žádným způsobem nedoložila.

Z neseštíhaných záběrů nebylo zřejmé na koho či na co policie střílela. Do země? Do vzduchu? Na lidi? Nebo úplně jinam? Pokud na lidi, tak na jaké - ozbrojené, či neozbrojené? Neprůkaznost těchto sestříhaných záběrů byla ostatně později dobře doložena (viz třetí bod).

Následně v souvislosti se střelbou opět dominovaly záběry policie. Sice bylo řečeno, že „policisté... tvrdí, že jsou taky atakováni střelbou“, leč následně byla policie výslovně obviněna tvrzením, že „ze střech odstřelují demonstranty policejní snajpři“ a že si „policisté udělali z demonstrantů i novinářů doslova střelnici“, což bylo opět doplněno příslušně sestříhanými záběry.

Na základě čeho došli redaktoři k jednoznačným závěrům, že ze střech či jiných míst střílela na civilisty právě a výlučně policie, není zřejmé. Ostatně i zmíněné sestříhané záběry ukazovaly příslušníky policie na ulici, nikoliv na střechách.

Navíc zhruba o minutu později ČT uvedla, že narazila na skupinu maskovaných mužů se špatně ukrytými puškami a samopaly, což označila za „důkaz, že střelné zbraně se šíří už i mezi odpůrci vlády.“

Tvrzení, že se „už“ - tedy teprve po střelbě - začaly šířit zbraně mezi účastníky Majdanu, přitom ČT opět nijak nedoložila. Proč její pracovníci nevzali v úvahu možnost, že tyto zbraně byly k dispozici již dříve a že právě tyto ozbrojené osoby střílely na policisty a civilisty?

Obzvláště pak, když takto vyzbrojené osoby byly zaznamenány i v samotném hotelu Ukrajina (str. 27 původní stížnosti), o němž bylo všeobecně známo, že byl pod kontrolou Majdanu, a když již v této době byly k dispozici informace, dle kterých se protivládní síly zmocnily zbraní z Lvovské zbrojnice (24).

Nemluvě též o mrtvých policistech, kteří sice byli zmíněni na začátku Událostí, leč během následně odvysílané reportáže, pod níž je podepsán J. Pazderka a J Szántó, byli zcela ignorováni.

Stříleli snad sami na sebe?

Obviňování policie (a ignorování informací o mrtvých a zraněných z jejích řad) pokračovalo i nadále. V polovině sedmé minuty moderátor položil otázku, zda se ve Lvově „šíří obavy, že vládní síly zasáhnou stejně tvrdě“.

Teprve po jedenácti minutách, během nichž byla obviňována policie, bylo uvedeno, že „podle záběrů šířených po internetu třímají ostře nabyté zbraně obě strany“.

Též byl dán prostor policistovi, který sdělil, že stříleli „demonstranti“ z hotelu Ukrajina. Na samém konci šestnácté minuty pak ČT dala prostor J. Štětinovi, který uvedl, že v hotelu Ukrajina jsou ukrytí „nějací snajpři“, kteří střílejí na lidi na ulicích.

Již v danou dobu tedy ČT měla k dispozici minimálně následující informace:

1. mezi mrtvými byli i příslušníci policie
2. nejsou k dispozici (nebo alespoň nebyly odvysílány) souvislé záběry, které by ukazovaly, kdo na koho střílel (a proč tak činil)
3. jsou dostupná videa, dle kterých byli ozbrojeni i účastníci Majdanu
4. sama ČT zaznamenala takové ozbrojené osoby
5. J. Štětina tvrdil (stejně jako oslovený policista), že z hotelu Ukrajina stříleli „nějací snajpři“, přičemž tato budova byla dle všeobecně známých informací pod kontrolou Majdanu

Tyto (a další) informace tedy zpochybňovaly jednoznačná tvrzení ČT z prvních deseti minut. Přesto tyto informace ČT z nějakého důvodu během prvních deseti minut ignorovala (s částečnou výjimkou prvního bodu, který byl zmíněn na samém začátku Událostí, leč následně ignorován). Z jakého omluvitelného důvodu tak ČT činila, není zřejmé.

Namísto objektivních a ověřených faktů tedy ČT své vysílání založila pouze na několika sestříhaných kamerových záběrech, přičemž tvrdila, že události zobrazené na těchto záběrech spolu souvisí.

Dále na začátku 17. minuty ČT uvedla, že S. Křeček „situaci nechce vidět černobíle“ a že „násilí relativizoval“, načež citovala jeho příspěvek, který zveřejnil na síti Facebook („Násilí může vláda zabránit jen násilím. Jak by si oocínala u nás kdyby demonstranti dobývali parlament?“).

Předchozí čtvrt hodinu ČT věnovala střelbě na Majdanu, tudíž následným citováním S. Křečka a svými komentáři („situaci nechce vidět černobíle“ + „násilí relativizoval“) vytvářela dojem, že se vyjadřoval k této události.

Příspěvek přitom byl napsán ještě před zmiňovanou událostí. Konkrétně byl zveřejněn 19. února v čase 0:01 v diskuzi, která se týkala zejména násilí ze strany opozice (pod příspěvkem „Nějak tomu nerozumím, ale opravdu na té Ukrajině se násilí dopouští jen vláda?“).

Střelby z 20. února se tedy příspěvek netýkal a ani se jí týkat nemohl. ČT tedy jeho slova vytrhla z kontextu, dala je do jiného kontextu a tím je výrazně překroutila.

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Použila manipulativní techniky. Tvrzení o vině policie založila na sestříhaných záběrech, které samy o sobě nic prokázat nemohou. A dále vyjádření S. Křečka vytrhla z kontextu, dala ho do jiného kontextu a doprovodila ho komentáři, které tento falešný kontext umocnily. ČT tedy nepřípustně ovlivňovala diváky.

- II. Ze střelby výslovně obvinila policii, přičemž takové bylo i celkové vyznění (jelikož protiargumenty byly uváděny jen velmi stručně a okrajově). Vzhledem k absenci lepšího důkazu, než jsou manipulativně sestříhané záběry (a zcela nedoložená obvinění), a vzhledem k existenci protichůdných informací (např. o mrtvých policistech), tedy porušila povinnost řádně doložit dojem, který svým vysíláním vytvářela (nemluvě o nedoložení vlastních přímých obvinění).
- III. Měla k dispozici protichůdné informace (např. obvinění vůči policii a sestříhané záběry na straně jedné, leč zároveň informace o mrtvých policistech, o zbraních v rukou protivládních sil a o střelbě z hotelu Ukrajina, na níž se shodly i 2 velmi odlišné zdroje), leč přesto se nesnažila zmíněné rozpory vyřešit. Porušila tedy povinnost verifikovat.
- IV. K odlišným stranám přistoupila velmi odlišně - informace, které mluvily ve prospěch policie, byly zmíněny jen velmi stručně a okrajově. Navíc vůči policii vznesla velmi závažná a dramatická obvinění, leč neposkytla jí přiměřený prostor na reakci. Porušila tedy povinnost přistupovat ke všem stejně.

Vzhledem ke všemu výše uvedenému si tedy divák nemohl vytvořit na věc vlastní kvalifikovaný názor.

2) Události ze dne 22. 2. 2014

Na začátku ČT uvedla, že prezident Janukovyč byl parlamentem „odvolán“ z funkce. V této souvislosti zcela ignorovala skutečnost, že takové jednání bylo protiústavní (pouze během osmé minuty bylo řečeno, že prezident s kroky parlamentu nesouhlasí).

Ústava v článku 108 a dále uváděla a uvádí, že prezident může o své pravomoci přijít před vypršením mandátu pouze v jednom z následujících případů:

- a) abdikace (kterou prezident osobně oznámí na schůzi parlamentu)
- b) neschopnost vykonávat úřad v důsledku špatného zdraví
- c) odvolání z úřadu procedurou impeachmentu
- d) smrt

K smrti, abdikaci ani k neschopnosti vykonávat úřad v důsledku špatného zdraví nedošlo.

Procedura impeachmentu by musela být zahájena obviněním ze zrady či jiného zločinu. Pro zahájení procedury by musela hlasovat většina všech poslanců. Následně by musela vzniknout vyšetřovací komise, jejíž závěry a návrhy by musely být předloženy parlamentu.

Teprve poté by parlament mohl hlasovat o podání ústavní žaloby vůči prezidentovi, přičemž pro návrh by musely hlasovat alespoň 2/3 všech poslanců. Procedura a činy, za něž by prezident měl být zbaven úřadu, by musely být přezkoumány Ústavním soudem a Nejvyšším soudem. A pro konečné zbavení prezidenta jeho úřadu by se musely vyslovit minimálně 3/4 všech poslanců.

Jedná se tedy o složitý a dlouhodobý proces, který jednak neproběhl, jednak ani v tak krátkém čase proběhnout nemohl. Namísto toho přítomní poslanci pouze odhlasovali, že V. Janukovyč přestal vykonávat svůj mandát. Jak je však uvedeno výše, takový postup není v ústavě ničím podepřen a je tedy zcela nicotný. Prezidentem tedy dle ústavy byl i nadále V. Janukovyč.

Není snad nutné dodávat, že protiústavní jednání parlamentu je informací, která je důležitá pro vytváření kvalifikovaného názoru.

Obzvláště pak, když v jeho důsledku následovaly další protiústavní kroky, jako bylo přidělení (některých) prezidentských pravomocí předsedovi parlamentu O Turčynovi (ač prezident byl stále v úřadu), vytvoření vlády A. Jaceňuka (na kterém se nepodílel prezident), vystupování P. Porošenka jakožto prezidenta (ač nevypršel mandát V. Janukovyče), atd.

Nemluvě o skutečnosti, že ti občané, kteří protiústavní jednání neschvalovali, si mohli legitimně klást otázku, proč by oni měli nyní ústavu (např. ustanovení o územní integritě) dodržovat.

A to tím více, pokud vezmeme v úvahu, že se prezident i jeho strana dle průzkumů veřejného mínění těšili největší přízni voličů, že názory na Majdan byly rozděleny zhruba půl na půl, že protiústavnímu jednání parlamentu předcházelo veřejné vyhrožování prezidentovi ozbrojeným útokem a že bylo hlášeno (a to víceméně i ze strany ČT, ač nepřiliš důrazně), že nestátní skupiny obsadily např. administrativu prezidenta, parlament, vládu, ministerstvo vnitra, sídlo Strany regionů, sídla gubernátorů v Ternopilu a Ivano-Frankivsku nebo sídlo televizní a rozhlasové rady, že útočily na policii a že se zmocnily zbraní z lvovské zbrojnice (16-7, 24, 31, 33-4).

Popsané jednání parlamentu by navíc v každé zemi bylo přinejmenším velmi neobvyklé, tudíž profesionální redaktori mohli a měli vědět, že může být v rozporu s ústavou. Nalezení relevantních částí ústavy je pak otázkou několika minut.

Dále ČT ze střelby na Majdanu opět obvinila policii, když bylo jednoznačně řečeno, že probíhají „pohřby obětí policejní brutality“. Připomeňme, že ČT přitom měla již o dva dny dříve k dispozici informace, které takový výrok zpochybňovaly (nemluvě o absenci lepších důkazů, než jsou manipulativně sestříhané záběry).

Nicméně mrtví a zranění policisté byli nyní zcela zamlčeni. Obdobně byly zmlčeny i další důležité informace, které ČT měla jednoznačně k dispozici. Skutečnost, že je zmínila o 2 dny dříve, není dle praxe a judikatury relevantní (nemluvě o skutečnosti, že i tehdy byly zmíněny jen velmi stručně a okrajově).

Dále v Kyjevě proběhl lynč tajemníka lvovské organizace Komunistické strany Ukrajiny Rostislava Vasilka.

Ve svém dopise z nemocnice R. Vasilko uvedl, že byl ze svého domu unesen „pravcovými extremisty“, kteří kromě fyzických útoků (které skončily zlomenými žebry a nosem) také vyhrožovali jeho rodině. Proto vyjádřil přání najít politický azyl v jiné zemi (17).

ČT se této události věnovala v polovině šesté minuty, kdy zmíněného označila za „příslušníka tajné policie“. Učinila tak bez jakéhokoliv důkazu. A to v situaci, kdy je možné konstatovat, že je vysoce nepravděpodobné, že by pro tajnou policii (a proti Majdanu) pracoval někdo tak nápadný, jako je lvovský tajemník Komunistické strany.

ČT tedy namísto řádného konstatování, že se zmíněný člověk stal obětí lynče, který byl „zdůvodněn“ nedoloženým obviněním, toto obvinění vydávala za jednoznačný fakt. Porušila tedy minimálně svou povinnost ověřovat. S ohledem na judikaturu (viz např. judikát týkající se obvinění vůči ministerstvu

zdravotnictví či judikát, dle kterého je třeba rozlišovat mezi spornými a nespornými reportážemi) lze navíc soudit, že v případě závažného obvinění je dodržení těchto povinností ještě důležitější než obvykle.

ČT navíc výše uvedeným dezinformováním (společně s dalšími dezinformacemi, zejména nedoloženým obviněním o „brutální policii“) implicitně tvrdila, že lynč je vlastně v pořádku, jelikož si ho dle těchto dezinformací R. Vasilko zasloužil.

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Ignorovala skutečnost, že jednání parlamentu bylo protiústavní. Tato informace je přitom ze zřejmých důvodů klíčová pro tvorbu kvalifikovaného názoru (jedná se o základní objektivní informaci, jejíž absenci nelze považovat za tolerovatelnou).
- II. Policii opět výslovně obvinila ze smrti civilistů (když hovořila o „obětech policejní brutality“), přičemž toto velmi závažné obvinění stále ničím průkazným nedoložila.
- III. Zamlčela důležitou informaci, že při střelbě na Majdanu zemřeli a byli zraněni též příslušníci policie, jakož i další klíčové informace (např. skutečnost, že se 2 velmi odlišné zdroje shodly, že střelba byla vedena i z hotelu Ukrajina, který se dle všeobecně známých informací nacházel pod kontrolou Majdanu).
- IV. R. Vasilka jednoznačně nařkla z příslušnosti k tajné policii, přičemž své tvrzení ničím nedoložila a přičemž dané nařčení bylo v rozporu s dostupnými informacemi.

3) Střelba na Majdanu - dodatečné informace

V následujících měsících byly zveřejněny podstatné informace, na jejichž základě by bylo možné soudit, že střelba na Majdanu v žádném případě nepředstavovala výkon „policejní brutality“.

Jednalo se např. o odposlechnutý telefonát mezi C. Ashtonovou a U. Paetem, v němž druhý zmíněný zejména řekl, že během návštěvy Kyjeva získal podezření, že odstřelovači byli najati někým z „nové koalice“ (40-1).

Této informaci se ČT věnovala v Událostech z 5. 3. zhruba od 6. minuty.

Zde uvedla, že „snajpři“ stříleli do „demonstrantů“ i policistů a že dosud nikdo nepřiznal, kdo jsou a kdo je povolal. ČT tedy popírala svá předchozí vyjádření (což, jak vyplývá z dosavadní praxe a judikatury, ovšem její předchozí jednání neomlouvá).

Dále tvrdila, že jednu verzi nabídla „Kremlem sponzorovaná“ stanice (RT). Daná stanice přitom žádnou verzi nenabízela, pouze upozornila, že zmíněný odposlech je dostupný na síti Youtube a shrnula jeho obsah. Učinila tedy v zásadě to samé, co učinila ČT. Neexistoval tedy důvod, proč by fakt, že k nahrávce vydala článek, měl být zdůrazňován a překrucován.

Daná stanice navíc není sponzorována Kremlem. Rozhodující část jejich příjmů sice pochází ze státního rozpočtu, leč ten nelze zaměňovat s Kremlem, tedy s úřadem prezidenta, stejně jako nelze zaměňovat americký státní rozpočet s Bílým domem. Dle praxe a judikatury lze tedy soudit, že se ČT dopustila neodůvodněného personifikování, přílišného zjednodušování či hrubé nepřesnosti. A to tím více, pokud uvážíme, že dle Kodexu ČT, který judikatura považuje za relevantní interpretační nástroj, je povinností ČT přinášet nejpřesnější možné informace.

Nemluvě o skutečnosti, že např. v případě RFE/RL, Hlasu Ameriky a jiných stanic ČT také nezdůrazňuje jejich údajné financování a netvrdí, že jsou např. „sponzorovány Pentagonem“ (62, 97).

Nebo např. o 2 dny dříve (3. 3.) ČT v Událostech, komentářích věnovala prostor publicistovi, který je finančně spojen s ministerstvem obrany USA a s americkými zbrojařskými společnostmi (62). Přesto ho ČT nepředstavila jako „Pentagonem a americkými zbrojaři sponzorovaného publicistu“, nýbrž jako „editora týdeníku The Economist a experta na Rusko a východní Evropu“.

Zdůrazňováním domnělého financování pouze u ruské stanice tedy ČT porušila svou povinnost přistupovat ke všem stejně.

Dále tvrdila, že stanice nahrávku „získala“ od „důstojníků ukrajinské tajné služby, věrných exprezidentovi Janukovyčovi“.

Stanice přitom, jak již bylo uvedeno, nahrávku od nikoho nezískala. Odposlech kdosi nahrál na Youtube a RT na něj - stejně jako ČT - toliko upozornila.

Dále tvrzení, že nahrávka pochází od „důstojníků ukrajinské tajné služby, věrných exprezidentovi Janukovyčovi“, nebylo ničím doloženo. Jednalo se o pouhou spekulaci, kterou ČT z nějakého důvodu vydávala za ověřený fakt. Obdobně by bylo možné spekulovat, že odposlech zveřejnila tajná služba jakékoliv jiné země.

Dále ČT Paetova slova vytrhla z kontextu, v důsledku čehož mohla u diváků vzbudit falešný dojem, že ministr byl přesvědčen, že za střelbou byl někdo z „nové koalice“. To ovšem z odposlechu jednoznačně nevyplývalo, spíše lze soudit, že ministr „pouze“ získal takové podezření.

A poté, co ČT ministrova slova vytrhla z kontextu, odvysílala jeho tvrzení, že jeho slova byla vytržena z kontextu. Co tím ČT sledovala, není příliš jasné.

Vzhledem k výše uvedenému je nicméně zřejmé, že se ČT dopustila řady věcných chyb, čímž během poměrně krátké doby opakovaně porušila povinnost přinášet informace, které by v maximální možné míře odpovídaly skutečnosti.

Všechny tyto faktické chyby přitom nelze považovat za nevinná pochybení (typu špatného či žádného označení hlavního hygienika v nesporné reportáži), právě naopak se jednalo o reportáž, jejímž tématem byl spor o mnohonásobnou vraždu, tudíž lze dle judikatury soudit, že výše uvedené nelze tolerovat.

A to tím více, pokud uvážíme skutečnost, že všechna pochybení mají společného jmenovatele v podobě bagatelizace obsahu odposlechu (jelikož vytváří nedoložený dojem, že zdrojem jsou „Janukovyčovi lidé“ a „kremelská stanice“, čímž je sugerována podjatost).

Reportáž tedy pojednávala o velmi závažném sporu, poskytnuté informace byly nepravdivé a nepřesné (resp. v případě „Janukovyčových lidí“ nebylo doloženo, že by informace byla pravdivá) a všechny tyto dezinformace vedly diváka k názoru, že zdroje odposlechu jsou podjaté.

ČT tedy dezinformovala způsobem, který byl způsobilý ovlivnit divákovu nestrannou orientaci.

Dále je třeba zmínit reportáž německé veřejnoprávní televize (98-9). V ní bylo zejména uvedeno, že:

- místo činu nebylo důkladně prohledáno
- dle stop, které kulky zanechaly ve stromech, se střílelo z hotelu Ukrajina
- dle zachycené policejní komunikace byla policie zmatena střelbou do civilistů, přičemž střelba měla přicházet z hotelu Ukrajina a dalších budov
- dle osloveného doktora byli policisté i civilisté zasaženi identickým typem kulek
- dle vysoce postaveného člena vyšetřovací komise výsledky jeho vyšetřování neodpovídají prohlášení, které vydala prokuratura

Tuto reportáž se v archivu ČT nepodařilo dohledat.

Dále je třeba zmínit článek agentury Reuters (368-70). V něm je uvedeno, že obžaloba vůči bývalým příslušníkům policie vykazuje závažné nedostatky. Např. jako „důkaz“ vůči jednomu z nich byla použita fotografie, na níž měl být zobrazen, jak s nataženou maskou drží zbraň v obou rukách.

To je ovšem dle agentury v jeho případě fyzicky nemožné, jelikož o část jedné z rukou přišel o několik let dříve.

Ani tuto reportáž se v archivu ČT nepodařilo dohledat.

A zejména je třeba připomenout studii I. Katchanovského z University of Ottawa (365-8), která představuje možná jedinou akademickou práci, která se událostí cíleně a podrobně zabývá. V aktualizované verzi práce je uvedeno, že vychází:

- z 1.500 videí
- ze zpráv více než stovky novinářů
- z 5.000 fotografií
- ze záznamů policejní komunikace
- ze záznamů ze soudního procesu
- z výzkumu na místě
- z tvrzení účastníků či současných nebo bývalých politických představitelů
- z analýzy odhadované trajektorie střel, použitých zbraní a zranění policistů i civilistů

K průběhu střelby je v ní uvedeno zejména následující:

- 20. února ráno mezi šestou a devátou hodinou byla na policii zahájena střelba z budovy konzervatoře a z budovy odborů
 - střelba byla vedena z brokovnic a kulovnic Saiga (jejichž konstrukce vychází z útočné pušky AK-74)
 - několik policistů v důsledku střelby zemřelo a ještě víc jich bylo zraněno
 - v čele této skupiny stál V. Parasjuk
- následně se policie z určitých oblastí stáhla, zatímco se ozbrojené skupiny (Majdanu) přesunuly do hotelu Ukrajina a hotelu Dnipro

- uvolněné ulice byly obsazovány účastníky Majdanu (převážně neozbrojenými)
- vůbec první civilisté byli zabití kolem deváté hodiny, tj. o několik minut dříve, než byl poprvé natočen příchod Berkutu do oblasti
- po svém příchodu Berkut zahájil střelbu ve směru, kde se nacházeli účastníci Majdanu, načež se stáhl - právě tato událost byla médií prezentována jako důkaz, že civilisté byli zabití policií
 - účelem však spíše bylo umožnění ústupu jiných policejních jednotek (rozkaz k ústupu byl zaznamenán v rádiové komunikaci), které se ještě nacházely v oblasti, a tudíž lze událost racionálně vysvětlit tak, že se jednalo o varovné výstřely či o střelbu vedenou proti ozbrojeným účastníkům Majdanu
- vstupní a výstupní otvory od kulek, stopy ve stromech, výroky účastníků a podobně ukazují, že řada konkrétních osob byla zastřelena z hotelu Ukrajina
- několik civilistů bylo zabito či zraněno, když se nacházeli za zdí, která bránila přímé střelbě z oblastí, které se nacházely pod kontrolou policie
- již během střelby bylo známo a veřejně hlášeno, že střelba byla vedena především z hotelu Ukrajina a z jiných budov pod kontrolou Majdanu, leč představitelé Majdanu jako A. Parubij či D. Jaroš proti střelcům nepodnikli žádné kroky
- někteří účastníci Majdanu se v době střelby pokusili vstoupit do vyšších pater hotelu Ukrajina, leč bylo jim v tom zabráněno (mimo jiné představiteli strany Svoboda)
- mnozí novináři hlásili střelbu z hotelu Ukrajina, leč neposkytli žádný důkaz o přítomnosti vládních jednotek či nějaké třetí síly
- dle stop po kulkách ve stožárech, stromech, oknech a zdech hotelu Ukrajina byla střelba vedena i z oblastí pod kontrolou policie, leč nebylo prokázáno, že by střelba byla vedena na civilisty (ač to nelze vyloučit)
- po převratu kyjevská vláda neidentifikovala žádné ze střelců, kteří prokazatelně stříleli na policisty a civilisty, a oficiální „vyšetřování“ nepřineslo žádné důkazy, které by prokazovaly odpovědnost policie či nějaké třetí strany za střelbu na civilisty
- práce dochází k následujícím závěrům:
 - střelba byla operací pod falešnou vlajkou, jejímž cílem bylo chopit se moci
 - do střelby byly přímo či nepřímo zapojeny organizace jako Pravý sektor, Svoboda či Vlast
 - kyjevské „vyšetřování“ bylo zfalšováno
 - operace mohla být organizována jen malou skupinou osob, zatímco absolutní většina účastníků Majdanu o ní neměla tušení

- jednání vlády Spojených států a dalších zemí vyvolává otázky, zda tyto vlády vědí, že se jednalo o operaci pod falešnou vlajkou, a zda byly do převratu přímo či nepřímo zapleteny

Ani tuto studii se v archivu ČT nepovedlo dohledat.

Zmíněna nebyla ani v Událostech v souvislosti s uplynutím jednoho roku od střelby (zmíněna nebyla ani žádná ze dvou předchozích informací). Pouze bylo uvedeno tvrzení zpravodaje, že střelbu pravděpodobně zahájili „demonstranti“ z budovy konzervatoře, leč ČT ani s touto podstatnou informací dále nepracovala a celkové vyznění odpovídalo dlouhodobé redakční linii.

Není přitom jasné, jaká jiná informace by měla dostat patřičný prostor, když ne podrobná akademická studie, která pochází od zdroje, o němž není známo, že by byl podjatý či obecně nedůvěryhodný.

Výše uvedené platí tím více, pokud vezmeme v úvahu, že ani rok po střelbě ČT nebyla schopna předložit nic průkaznějšího než již zmíněné manipulativně sestříhané záběry (379-81).

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Porušila povinnost přinášet všechny důležité informace, na jejichž základě by si divák mohl vytvořit vlastní kvalifikovaný názor. A to do té míry, že manipulativně sestříhané záběry upřednostnila před akademickou studií či investigativní reportáží. A to přesto, že vůči policii a vládě průběžně vznášela závažná a dramatická obvinění.
- II. Porušila povinnost přistupovat ke všem subjektům stejně. Obvinění vůči policii a vládě založila zejména na manipulativně sestříhaných záběrech, zatímco informace, které svědčily o jiných verzích (ať již se jedná o mrtvé policisty, odposlech, investigativní reportáž, článek agentury Reuters či Katchanovského studii), průběžně bagatelizovala či ignorovala. I rok po střelbě trvala na obviněních vůči policii, přestože nadále nebyla schopna předložit nic lepšího než manipulativně sestříhané záběry, zatímco fakta svědčící o jiném průběhu průběžně přibývala.
- III. Porušila povinnost přinášet informace, které v maximální možné míře odpovídají skutečnosti, když nepravdivě tvrdila, že je RT sponzorována Kremlm, když nepravdivě tvrdila, že tato stanice poskytla zmíněný odposlech, a když tvrdila, že odposlech pocházel od „důstojníků ukrajinské tajné služby, věrných exprezidentovi Janukovyčovi“, přestože se nejednalo o ověřený fakt, nýbrž o pouhou spekulaci.

4) Události ze dne 16. 8. 2014 - ruské armádní posily?

V prvních sekundách ČT použila pojem „posily z Ruska“ a dále tvrdila, že „1.200 vojáků je podle jednoho z vůdců separatistů nedaleko.“

Dále ČT dodala, že „Moskva ale vyslání jakékoliv vojenské pomoci na Ukrajinu popírá...“

V čase 1:21-1:35 ČT tvrdila, že „kolem projíždí směrem k hranicím kolony ruské vojenské techniky. Moskva popírá, že by pokračovaly na ukrajinské území. Jednoznačně odmítá i páteční zprávy Kyjeva o zničení ruského vojenského konvoje. Separatisté ale oznámili, že z Ruska očekávají posily.“

V čase 1:36-1:42 je uvedeno video s A. Zacharčenkem („vůdcem samozvané doněcké vlády“), jehož slova ČT přeložila následovně: „Míří sem 150 kusů bojové techniky, z toho 30 tanků a 120 obrněných transportérů.“

Není tedy nutno rozsáhleji uvádět, jaký dojem ČT vytvářela. Divák vzhledem k výše uvedenému jen těžko mohl získat jiný dojem než ten, že ruská vláda sice popírá vyslání vojenské pomoci, ale že už i doněcký premiér tvrdí (v souladu s Kyjevem a v rozporu s Moskvou), že ruská vláda pomoc poskytla, přičemž v danou dobu měla poslat 150 kusů bojové techniky a 1.200 vojáků.

A. Zacharčenko ve skutečnosti nic takového netvrdil (245). Ve skutečnosti řekl, že ve směru určitých koridorů byly shromážděny posily, které tvořila zmíněná bojová technika a dále 1.200 lidí, kteří prošli čtyřměsíčním výcvikem na území Ruska („V současné chvíli, ve směru těchto koridorů, byly shromážděny následující rezervy: 150 kusů bojové techniky, z toho zhruba 30 tanků a zbytek BMP a BTR, a 1.200 osob, které podstoupily čtyřměsíční výcvik na území Ruské federace. Dorazily právě v čas.“).

Především tedy A. Zacharčenko nemluvil o nových „posilách z Ruska“ v podobě bojové techniky a vojáků. Mluvil o shromáždění rezerv v určité oblasti, což jsou dvě odlišné záležitosti. Navíc nemluvil o ruských vojácích, nýbrž o osobách, které měly podstoupit několikaměsíční výcvik na ruském území.

To z nich ovšem nečiní ruské vojáky - právě naopak. Pokud by jeho tvrzení bylo fakticky správné, pak platí, že profesionální vojáci by za sebou měli kumulativně podstatně delší výcvik (přičemž případná jednorázová cvičení by zase byla podstatně kratší), zatímco vyslání odvedenců, kteří by právě podstupovali čtvrtým měsícem povinnou vojenskou službu, je vysoce nepravděpodobné. A pokud by tvrzení bylo fakticky nesprávné, pak platí, že s ním nešlo pracovat.

Nemluvě o skutečnosti, že podstoupení výcviku na území Ruska nečiní z těchto osob automaticky ani Rusy. Lze připomenout např. jistého Arména, který pro RFE/RL uvedl, že na území Ruska podstoupil dvoutýdenní výcvik. Leč nebyl ani Rusem, ani ruským vojákem, nýbrž arménským dobrovolníkem (166-7).

Samotná skutečnost, že na straně Doněcku a Luhansku bojují dobrovolníci z jiných zemí, navíc nebyla nikdy tajena. Lze uvést např. mediálně známého kozáka, který již v předchozích měsících novinářům dobrovolně ukázal svůj pas (101-4).

Ostatně sama ČT o existenci dobrovolníků psala. Lze připomenout např. slova D. Pušilina, kterého ČT v červenci citovala v 8. odstavci článku „*Rusko nám sestřelilo stíhačku, hlásí Kyjev. Je to absurdní, zní z Moskvy*“. V něm bylo především uvedeno následující:

„Připustil, že v řadách povstalců bojují i Rusové, ale prý jen jako dobrovolníci. ‚Konkrétní číslo říci nemohu, ale není tajemstvím, že přicházejí antifašisté z celého světa (...) hlavně ze spřátelených zemí, včetně Ruska,‘ řekl.“

Nebo lze uvést poslední odstavec článku „*Povstalci jsou v sevření armády, boje se blíží k Doněcku*“, v němž bylo uvedeno, že „Kyjev opakovaně obviňuje Moskvu, že posílá povstalcům přes propustné hranice posily a zbraně, což Moskva popírá. Nicméně některé povstalecké oddíly otevřeně přiznávají, že je tvoří dobrovolníci z různých zemí, včetně Ruska.“

Nebo lze uvést první odstavec článku „*Nové sankce se dotknou elit ruské rozvědky, hrozí prý i Abramovičovi*“, v němž ČT psala o účasti Čečenců.

Skutečnost, že se do konfliktu zapojili dobrovolníci, kteří přišli z Ruska a případně i na jeho území podstoupili výcvik, tedy nebyla žádným tajemstvím. Obdobně je všeobecně známým faktem, že účast dobrovolníků z jiných zemí není v občanských válkách ničím zvláštním (různé zdroje ostatně hlásily i účast dobrovolníků na straně Kyjeva - včetně čečenského batalionu; 163).

Pro úplnost doplňme, že dle BBC („*Ukraine crisis: Rebel fighters 'trained in Russia'*“) A. Zacharčenko dodání techniky z Ruska výslovně odmítl s tím, že kyjevským silám bylo ukořistěno tolik techniky, že jí bylo více než lidí potřebných k její obsluze. Též měl výslovně říct, že za Doněck/Luhansk nebojovali ruští vojáci, nýbrž etničtí Ukrajinci z Ruska a jiní dobrovolníci (včetně Srbů, Němců či dvou Rumunů).

A. Zacharčenko tedy nemluvil o ruských vojácích (nýbrž o osobách, které na území Ruska podstoupily výcvik), nemluvil o bojové technice z Ruska (nýbrž o rezervách, jejichž původ v projevu nespécifikoval a o nichž dodatečně dle BBC řekl, že byly ukořistěny Kyjevu) a netvrdil, že by rezervy „mířily k němu“ či „byly nedaleko“ (nýbrž řekl, že byly shromážděny ve směru určitých koridorů).

ČT tedy tvrdila, že Moskva popírá účast své armády, ale že se Doněck a Kyjev shodují na opaku. Běžný divák mohl jen obtížně uniknout této manipulaci, kterou ČT vytvořila kombinací nepravdivých tvrzení, řazením jednotlivých částí, podivným „překladem“ Zacharčenkových slov a ignorováním faktu, že A. Zacharčenko dle BBC výslovně uvedl, že to, co neřekl, skutečně neřekl.

Dále ČT mluvila o „páteční zprávě Kyjeva o zničení ruského vojenského konvoje“, přičemž ignorovala skutečnost, že není známo, že by Kyjev předložil jakýkoliv důkaz (ať již o existenci konvoje či o jeho zničení). Nelze přitom očekávat, že by se podařilo zničit vojenský konvoj, ale že by o jeho zničení neexistoval žádný důkaz.

Lze tedy soudit, že neexistence důkazu je důkazem neexistence (zničeného konvoje).

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Vytvořila dojem, že dle dvou velmi odlišných zdrojů přijela ruská armáda, přičemž daný dojem byl založen na nepravdách a jiných porušeních zákona. V této souvislosti je třeba připomenout zejména výše uváděný případ hrazených a nehrazených léků, z něhož vyplývá, že ani vytváření pravdivého dojmu pomocí pravdivých tvrzení není přijatelné, pokud daný dojem není řádně (skutečně) doložen (zejména ne tehdy, když se jedná o závažné obvinění). Tím více je nepřijatelné vytvářet určitý dojem skrze nepravdivá tvrzení.
- II. Ignorovala dodatečné Zacharčenkovo tvrzení, ač lze soudit, že se jednalo o informaci důležitou pro tvorbu kvalifikovaného názoru (a to obzvláště tehdy, když jeho předchozí tvrzení bylo hrubě překrouceno).
- III. Nekriticky šířila kyjevské tvrzení o „zničeném konvoji“, přestože Kyjev nepředložil žádné důkazy, které by takové tvrzení dokazovaly. Verifikace přitom dle judikatury patří k elementárním principům práce s informacemi.
- IV. Vůči ruské vládě vznesla dramatická a závažná obvinění, leč poskytla jí jen zcela minimální prostor na reakci.

5) Televizní vysílání ve dnech 22. 8. a 23. 8. 2014 - obklíčený Luhansk?

V souvislosti s humanitárním konvojem, který směřoval především do Luhansku, ČT tvrdila, že se Luhansk nachází „v obležení“.

22. 8. ČT v pořadu Zprávy v 16 tvrdila, že Luhansk je již 20 dní v obležení a že silnice, po které jedou kamiony, je „regulérní válečnou zónou“.

ČT též tvrdila, že „podle Kyjeva je navíc samotné předání humanitární pomoci nemožné, Luhansk je v plném obklíčení vládních jednotek. Už samotný vjezd do centra, ve kterém se navíc tvrdě bojuje, je tak téměř nemyslitelný. Málokdo si teď umí představit, že konvoj v doprovodu separatistů v klidu projede přes ukrajinskou blokádu“.

V kontrastu s tím moderátor ve studiu řekl, že první část konvoje dle agentury Interfax přijela do Luhansku.

Dále ČT dala prostor T. Vlachovi (jenž se měl nacházet v Kyjevě), který informaci o příjezdu konvoje nemohl potvrdit, jelikož „Luhansk je v obklíčení“.

A mimo tvrzení o obklíčení též zazněla jiná pochybná tvrzení (např. ČT tvrdila, že konvoj projíždí „za přísného dohledu separatistů“ a podobně, aniž by své tvrzení jakkoliv doložila a aniž by jakýkoliv „přísný dohled“ byl ze záběrů patrný).

Ve stejný den ČT v prvních minutách Událostí tvrdila, že „část konvoje“ již vjela do Luhansku a že se vyhnula „místům kontrolovaným ukrajinskou armádou“, jelikož prý jela „vedlejšími silnicemi“.

Krátce na to ovšem ČT ukázala kyjevskou mapu (300), dle níž byl Luhansk obklíčen. Luhansk také označila za „obléhané město“.

Následující den ČT v pořadu Zprávy ve 12 opět tvrdila, že Luhansk je „obležen“.

ČT tedy na jednu stranu vydávala za fakt kyjevské tvrzení, že Luhansk je obklíčen, leč na druhou stranu tvrdila, že konvoj do Luhansku projel oblastmi, které Kyjev neměl pod kontrolou. Obležení/obklíčení/blokády se přitom vyznačují právě tím, že obléhající strana kontroluje všechny přístupové cesty.

Obojí tedy platit nemohlo. Přesto ČT obě tyto protichůdné informace vydávala za fakt, v důsledku čehož si protiřečila a porušila tedy svou povinnost maximálně se přiblížit skutečnosti, jakož i povinnost vyřešit případný rozpor mezi dvěma protichůdnými informacemi.

Kyjev vedle tvrzení, že Luhansk je obklíčen, dále tvrdil, že ruské kamióny odvezly „zařízení z luhanského závodu, kde se vyrábějí náboje pro střelné zbraně“ („*Ruské kamiony opustily Ukrajinu, odvezly prý zařízení ze zbrojovek*“).

Kdyby přitom Luhansk byl obklíčen, pak by Kyjev mohl tyto kamiony zastavit a prokázat své tvrzení. Přesto nic takového neučinil.

Naopak je faktem, že kamiony bez viditelných problémů dojely do Luhansku (a zpět) a že pozorovatelé OBSE v žádném ze dvou set dvaceti sedmi kamionů nezaregistrovali nic podezřelého (297).

ČT dále ignorovala mapu druhé strany. Ta jednak tvrdila, že se u Luhansku v obklíčení nacházely jednotky Kyjeva (a nikoliv Luhansku, jak tvrdil Kyjev a tedy i ČT). A dále mapa tvrdila, že se kamiony mohly vyhnout kyjevským pozicím, pokud by část cesty jely po vedlejších a polních cestách (302). A přesně to také kamiony učinily, jak ukazuje např. fotka, jíž ve svém článku použil např. list Japan Times (303), a jak ostatně tvrdila i ČT.

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. ČT si protiřečila. Na jednu stranu opakovaně tvrdila, že Luhansk je (zcela) obklíčen (a že se do něj tedy humanitární konvoj nemůže bez souhlasu Kyjeva dostat), na druhou stranu tvrdila, že se konvoj do města dostal, jelikož se vyhnul kyjevským pozicím. Tvrzení o „obklíčeném Luhansku“ následně i přes tento zjevný rozpor opakovala. Verifikace přitom dle judikatury patří k elementárním principům práce s informacemi. Pouhé společné uvedení protichůdných informací není dle judikatury dostatečné.
- II. ČT nekriticky vydávala tvrzení Kyjeva za fakt (a to i za cenu protiřečení si). Dle Kodexu ČT, který byl judikaturou uznán za relevantní nástroj výkladu, přitom platí, že ČT má povinnost rozlišovat - a to striktně - mezi faktickou zprávou na straně jedné a názory/postoji/pocity na straně druhé. Nemluvě o povinnosti verifikovat.
- III. K odlišným stranám ČT přistupovala zcela odlišně. Zatímco kyjevské tvrzení vydávala nekriticky za fakt, tvrzení Doněcku/Luhansku (či alespoň mapy, které jejich tvrzení reflektovaly) ignorovala. Připomeňme, že dle judikatury je povinnost přistupovat ke všem stejně porušena již tehdy, pokud jsou tvrzení jedné strany bezdůvodně předkládána jako hodnověrná, zatímco tvrzení druhé strany jsou zpochybňována (třeba jen skákáním do řeči), nebo i tehdy, pokud je stanovisko jedné strany bezdůvodně jen parafrázováno, zatímco se druhá strana může vyjádřit přímo, případně je povinnost porušena již tehdy, pokud určitá strana nedostane přiměřený prostor. Tím více je tedy tato povinnost porušena v situaci, kdy relevantní straně není poskytnut žádný prostor.

Nemluvě o skutečnosti, že výše uvedené nelze považovat za výjimku z pravidla. Právě naopak ČT i v nespočtu dalších případů vydávala kyjevská tvrzení o situaci na frontě za ověřený fakt, zatímco tvrzení druhé strany soustavně ignorovala. A to přesto, že se mapy druhé strany od těch kyjevských v daném období dramaticky lišily.

Dokonce platí, že mapy druhé strany nejen odpovídaly zaznamenaným událostem, ale také „předvídaly budoucnost“, tj. určité skutečnosti ukazovaly o několik dnů či dokonce týdnů dříve, než k nim došlo dle Kyjeva (a tedy i ČT). Viz str. 312-347

Toto „předvídání budoucnosti“ je v zásadě vysvětlitelné třemi způsoby - buď se jednalo o neuvěřitelné štěstí, nebo se jednalo o součást komplexní konspirace, jejímž cílem bylo zamaskovat „ruskou invazi“, nebo tyto mapy víceméně zobrazovaly reálnou situaci, zatímco Kyjev o situaci na frontě lhal (a ČT jeho lži nekriticky vydávala za fakt).

I s ohledem na luhanský případ je zjevné, která možnost je nejpravděpodobnější.

6) Události a Horizont ze dne 28. 8. 2014 - ruská invaze?

V tento den dle ČT došlo k ruské vojenské invazi či vpádu (tj. ke vstupu armádních sil, které měly být natolik významné, že dle ČT během několika hodin zcela zvrátily situaci na frontě). Zmíněný dojem ČT v Událostech vytvořila zejména následujícími (dez)informacemi:

1) Tvrzením, že „protivládní jednotky otevřely novou frontu jižně od Doněcku“.

Dané tvrzení ovšem nebylo ověřeným faktem, nýbrž pouze kyjevským tvrzením, které ČT nekriticky vydávala za fakt. Konkrétně Kyjev tvrdil, že se „najednou“ začalo bojovat u Azovského moře, což by dle kyjevských map (které ČT nadále nekriticky vydávala za fakt) bylo možné jedině v případě, kdyby se do konfliktu zapojily síly z ruského území, jelikož odjinud než z něj se do oblasti dle kyjevských map nedalo dostat.

Mapy druhé strany přitom již v předchozích dnech ukazovaly, že doněcké jednotky na dané území postupují ze svého území v rámci úspěšné ofenzívy na jižní frontě (přičemž zdejší úspěchy byly hlášeny již v předchozích týdnech). Doněcká/luhanská tvrzení ovšem ČT tradičně (viz předchozí bod) ignorovala (267-9).

Namísto toho později tvrdila, že v pobřežním Novoazovsku byl měsíce klid a že podle Kyjeva padl kvůli „vstupu ruských sil na Ukrajinu“.

2) Tvrzením, že se týdný bojovalo hlavně o Doněck a Luhansk, přičemž dané tvrzení ČT doplnila o mapu, která kopírovala kyjevskou mapu ze stejného dne. Skutečnost, že se jedná o kopii kyjevské mapy, však ČT neuvedla; namísto toho mapu vydávala za objektivní vyobrazení situace.

A obdobně ČT nadále ignorovala průběžná tvrzení druhé strany, dle kterých se v srpnu významné boje a posuny fronty odehrály u Doněcku a Luhansku, nýbrž zejména na jižním bojišti v oblasti tzv. jižního kotle či u křižovatky Krasnyj Luč, přičemž v obou případech zde dle nich kyjevské síly byly obklíčeny a zničeny (312-47).

3) Tvrzením, že probíhá postup „ke klíčovému přístavu Mariupol, tím by se otevřelo pozemní spojení mezi Ruskem a nedávno zabraným poloostrovem Krym“.

Jakým „tím“ by se prý otevřelo pozemní spojení, není jasné. Vzdušnou čarou je město od Krymu vzdáleno zhruba 250 kilometrů, tudíž není zřejmé, jak by jeho obsazení mohlo otevřít pozemní spojení.

Tvrzení bylo navíc zavádějící, jelikož vytvářelo dojem, že Rusko mělo na obsazení města zájem kvůli Krymu. Což jednak z výše uvedeného důvodu nedává smysl, jednak platí, že vytvoření a udržování případného pozemního spojení by bylo velmi náročné.

Nejprve by muselo dojít k obsazení rozsáhlých území, načež by bylo nutné udržovat zhruba 250/300 kilometrů dlouhý koridor v oblasti, kterou obývají statisíce lidí. Koridor by navíc mohl být na jakémkoliv místě napaden, přerušen a tím znehodnocen (nemluvě o možnosti jeho ostřelování, nemluvě o odporu části místního obyvatelstva).

Nemluvě o skutečnosti, že není jasné, proč by Rusko mělo najednou chtít vytvořit pozemní koridor. Kdyby ho chtělo, proč by ho nevytvořilo již v březnu či dubnu? Proč by nejprve počkalo, než Kyjev víceméně zkonsoliduje svou moc a než kyjevské ozbrojené síly Mariupol obsadí (jak se stalo v červnu)?

Tvrzení, že by se obsazením Mariupolu otevřelo pozemní spojení na Krym, je tedy nesmyslné. Předpoklad, že Rusko mělo zájem na vzniku případného koridoru, je pak vysoce nevěrohodný. Přesto ČT tuto domnělou motivaci uvedla jakožto seriózní samozřejmost a navíc k ní ani neuvedla žádný z výše uvedených protiargumentů.

4) Ukázkou roztřeseného a rozmazaného videa jakéhosi tanku. K záběrům ČT uvedla, že „tyto záběry ukrajinské Bezpečnostní rady mají dokazovat, že Moskva tanky do Novoazovsku skutečně poslala. I když ta to stále odmítá“.

K tomu snad jen podotkněme, že hlavním argumentem proti tomuto videu skutečně nebyl ruský postoj, nýbrž neprůkaznost samotného videa. Z něho nelze vyčíst, kdy bylo pořízeno ani kde bylo pořízeno. Nemohlo tedy dokázat přítomnost tanku kdekoliv. Tím méně mohlo sloužit jako důkaz přítomnosti více tanků kdekoliv, tím méně více tanků na Ukrajině, tím méně více tanků u Novoazovsku, tím méně více tanků vyslaných ruskou vládou k Novoazovsku.

5) Tvrzením, že NATO poskytlo satelitní záběry z 21. srpna, které dle ČT ukazovaly pohyb jednotek za ukrajinsko-ruskou hranicí.

NATO ve skutečnosti poskytlo (256-60) celkem 5 snímků od společnosti DigitalGlobe, přičemž pouze 1 z 5 snímků dle NATO pocházel z 21. srpna (další měl pocházet z 23. 8., další z 20. 8. a zbývající dva dokonce z 23. července). Dle ČT nicméně k invazi/vpádu došlo teprve 28. srpna, tudíž všechny snímky byly pro tvrzení o právě spuštěné invazi/vpádu irelevantní.

Dále jen 2 z 5 snímků dle NATO ukazovaly ruské jednotky na ukrajinském území (zbývající 3 měly ukazovat přítomnost ruských jednotek v Rusku).

První snímek ukazoval několik vozů, silnici a venkovskou krajinu. Typ vozidel, místo pořízení ani majitele vozů nelze ze snímků jednoznačně určit. Na druhém snímku je vidět pole a několik skvrn.

K prvnímu snímku NATO uvedlo, že zachycuje konvoj u Krasnodonu a že „technika je zcela jistě ruská, jelikož ukrajinské jednotky dosud nepronikly takto hluboko na separatistické území.“ („There is confidence the equipment is Russian, since Ukrainian units have not yet penetrated this far into separatist controlled territory.“).

Není přitom jasné, proč by skutečnost, že kyjevské jednotky dosud na dané území nepronikly, měla znamenat, že se jedná o ruskou techniku či ruské jednotky. Takové tvrzení by dávalo smysl jen za předpokladu, že by jednotky Doněcku/Luhansku neměly k dispozici posádky, jež by byly schopny řídit vyfocená vozidla. Takový předpoklad je ovšem vysoce nepravděpodobný.

Pokud jde o druhý obrázek, NATO uvedlo, že se jedná o snímek ruského samohybného dělostřelectva (a logistických vozů) poblíž obce Krasnodon. NATO především uvedlo, že zachycené „rozmístění je přesně takové, jaké by zvolili vycvičení vojenští profesionálové, což značí, že se nejedná o nekvalifikované amatéry, ale o ruské vojáky.“ („This configuration is exactly how trained military professionals would arrange their assets on the ground, indicating that these are not unskilled amateurs, but Russian soldiers.“).

Čili příslušnost zobrazených skvrn byla dle NATO určena na základě dvou předpokladů. První z nich tvrdí, že by zobrazenou formaci určitě nezaujali „nekvalifikovaní amatéři“, druhý tvrdí, že kdo není „nekvalifikovaný amatér“, ten je ruský voják.

Jedná se tedy opět o velmi problematický předpoklad. „Nekvalifikovaní amatéři“ by předně vůbec neobsluhovali děla, tím méně by je rozestavovali do jakýchkoliv formací. A i kdyby se jednalo o formaci, které jsou schopni pouze „profesionálové“, není zřejmé, proč by jedinými dostupnými „profesionály“ měli být ruští vojáci (a nikoliv kdokoli jiný, kdo získal zkušenosti s obsluhováním děl). Obzvláště pak v regionu s dlouhou tradicí povinné vojenské služby.

Kdyby doněčtí/luhanští Ukrajinci či zahraniční dobrovolníci byli tak neschopní, že by ani nedokázali řídit vozy a uspořádat děla do určité formace, jak by tedy dokázali Kyjevu měsíce vzdorovat?

Připomeňme, že dle jiného obvinění NATO ze stejné doby mělo tehdy v zemi působit jen zhruba 1.000 ruských vojáků (viz např. reuters.com/article/us-ukraine-crisis-nato-idUSKBN0GS1D220140828).

Kdyby tedy doněcké/luhanské jednotky byly tak neschopné, jak tvrdilo NATO, pak by údajné ruské jednotky musely být naopak takovými mistry svého řemesla, že by dokázaly porazit více než desetinásobnou přesilu (jelikož se počet kyjevských ozbrojenců dle různých zdrojů pohyboval v řádech desítek tisíc; viz např. unian.info/war/1094455-poroshenko-says-60000-ukrainian-soldiers-serving-in-donbas-now.html).

Je tedy zjevné, že NATO své obvinění založilo na absurdním předpokladu. Přesto ho ČT nejen nekriticky vydávala za fakt, ale dokonce ho i jinými způsoby překrucovala. Navíc ignorovala skutečnost, že snímky byly každopádně příliš staré (a navíc měly zobrazovat situaci u Krasnodonu, tedy na severovýchodní frontě, přestože k „náhlému zvratu“ mělo dle Kyjeva - a tedy i ČT - dojít na frontě jihozápadní, tj. v oblasti vzdálené téměř 200 kilometrů vzdušnou čarou).

6) Sugerováním, že zjetí skupiny ruských výsadkářů dokládá obvinění z invaze/vpádu, při ignorování jiných možných výkladů.

Např. bývalý náčelník české Vojenské zpravodajské služby uvedl následující:

„To, že výsadkář překročí hranici skoro o dvacet kilometrů, je blbost. Tito lidé se musejí umět orientovat, kde jsou. Jsem si jist, že Rusové tam výsadkáře poslali ze dvou důvodů. Jednak zpravodajsky podpořit proruské rebely a zároveň získat více informací o tom, co se tam děje. Což by podporovalo tezi, že až takový vliv na běh věcí na Ukrajině nemají.

Proč to říkám. V Sýrii působí britské SAS a ti sbírají zpravodajské informace, aby pomohli při akcích, aby vysvobodili unesené novináře a podobně. Ti také byli na území ve válečném stavu. Mě nepřekvapuje, že takové jednotky, pokud je někde konflikt, strany vysílají, protože tím si zajistí informovanost. Takže tvrzení Moskvy, že přešli hranici a nevěděli o tom, je nesmysl“ (311).

Jen na okraj neuškodí podotknout, že vzhledem k následným událostem se zdá být pravděpodobným, že jeho postoj měl pravdě nejbliže.

Během předchozích i následujících měsíců totiž nebyl zaznamenán žádný obdobný případ. Kdyby se přitom Rusko výrazně vojensky angažovalo, bylo by (mimo jiné) téměř jisté, že se do rukou Kyjeva

dostanou desítky či spíše stovky zajatců (a že ten na tuto skutečnost upozorní stejně hlasitě, jako tomu bylo v tomto případě).

Ani během výměn zajatců, kdy se hovořilo o stovkách osob na obou stranách, ovšem nebylo doloženo, že by byl jen jediný z těchto stovek zajatců byl součástí sil vyslaných a kontrolovaných ruskou vládou.

Přítomnost několika výsadekářů tedy lze považovat za slušný argument pro tvrzení, že se Rusko nějakým způsobem angažovalo, leč k prokázání invaze/vpádu (tj. operace natolik významné, aby během několika hodin zcela zvrátila situaci na frontě) nestačí.

7) Tvrzením, že doněcký premiér A. Zacharčenko připustil, že jim „Rusové pomáhají i v samotných bojích“, přičemž dle ČT řekl, že jich jsou čtyři tisíce a že se jedná pouze o dobrovolníky, ač „často“ z řad ruské armády.

Později moderátor tvrdil, že „ruské ministerstvo obrany stále odmítá, že by na Ukrajině bojovali ruští vojáci, ale potvrzení už přišlo i od samotných separatistů. Přiznali, že ruských ozbrojenců jsou na jejich straně tisíce. Včetně vojáků v aktivní službě, ti si prý vzali dovolenou.“

Ve skutečnosti A. Zacharčenko v projevu (251-3), na nějž se ČT odvolávala, výslovně uvedl, že Kyjev spolu se svými spojenci mluvil o „ruské invazi“, aby ospravedlnil své porážky ze strany doněckých ozbrojených sil. Tato jeho slova ovšem ČT ignorovala či zamlčela, čímž zbytek výroku vytrhla z kontextu.

Dále uvedl, že nikdy nebylo tajeno, že se bojů proti Kyjevu účastnili i ruští „dobrovolníci“, jejichž kumulativní počet dle něj činil „tři až čtyři tisíce“ osob a jejichž součástí dle jeho slov byli nevojáci, bývalí vojáci i aktivně sloužící, kteří boj proti Kyjevu upřednostnili před dovolenou na mořských plážích.

Účast dobrovolníků je v občanských válkách běžnou záležitostí a i ČT o nich dříve psala, aniž by jim věnovala zvýšenou pozornost (245-6). Skutečnost, že o účasti dobrovolníků mluvil i doněcký premiér, tedy nebyla ničím zvláštním, co by bylo třeba „připouštět“ či „přiznávat“.

Pro srovnání lze uvést, že v souvislosti se syrskou válkou např. Wall Street Journal s odvoláním na německé tajné služby tvrdil, že na straně Islámského státu bojuje zhruba 400 německých občanů, zatímco německá agentura DPA později uvedla, že se dle kontrarozvědky na stranu „extremistických skupin“ přidalo 29 bývalých německých vojáků (274-5). Zahraniční dobrovolníci - včetně čečenského batalionu - se bojů účastnili i na straně Kyjeva (163). Ostatně ani účast Čechů nebyla tajena.

Dále A. Zacharčenko netvrdil, že se bojů aktuálně účastní 4 tisíce Rusů. Řekl, že se jich za celou dobu účastnily tři až čtyři tisíce osob, mezi něž započítal i ty, které se již bojů neúčastnily.

Dále ČT tvrdila, že dobrovolníci dle A. Zacharčenko „často“ přicházejí z řad ruské armády. A. Zacharčenko přitom jejich počet žádným způsobem nespécifikoval.

Dále ČT tvrdila, ruské ministerstvo obrany a doněcký premiér jsou ve sporu. Není jasné proč. A. Zacharčenko mluvil výlučně o dobrovolnících (tedy o soukromých osobách), zatímco ruská strana o profesionálních vojácích a brancích podléhajících jejímu přímému velení. Navíc není známo, že by ruská strana popírala (či měla důvod popírat), že se bojů účastní i ruští občané.

Podle logiky, kterou zde zvolila ČT, by např. výše uvedená informace, že v Sýrii bojují němečtí občané (včetně těch, kteří předtím působili v německé armádě), musela znamenat, že proti Damašku bojuje německá armáda.

A nakonec si ČT protiřečila. Zatímco moderátor tvrdil, že si aktivně sloužící osoby dle A. Zacharčenko vzaly na boj dovolenou, dle citace, kterou ČT odvysílala, ve skutečnosti řekl, že proti Kyjevu bojují „místo toho, aby trávili dovolenou na pláži u moře“.

Zatímco tedy A. Zacharčenko mluvil o „dobrovolnících“, kteří se dle něj účastnili bojů z vlastní vůle v rámci ozbrojených sil Doněcku, a to bez ohledu na povolání (resp. vztah k armádě), ČT jeho slova překroutila tak, že vytvářela dojem, že mluví o pravidelné armádě podléhající bezprostředně ruské vládě. „3-4 tisíce“ osob, mezi něž byli započítáni i ti, kteří se již bojů neúčastnili (v důsledku čehož počet aktuálně bojujících mohl činit např. 200, 700, 1300, 2400 nebo 3100 osob), ČT přeměnila na „4000“ aktuálně bojujících. Tvrzení, že bojují proti Kyjevu „místo toho, aby trávili dovolenou na pláži u moře“ (dle překladu, který poskytla sama ČT), přeměnila na „na válčení si berou dovolenou“.

A zatímco A. Zacharčenko výslovně řekl, že Kyjev obviňoval Rusko z invaze kvůli snaze ospravedlnit své porážky, ČT tato slova ignorovala/zamlčela, zatímco jeho následující slova výše uvedeným způsobem překroutila tak, že tím vytvářela dojem, že „ruskou invazi“ de facto přiznal. Doněckému premiérovi tedy vložila do úst pravý opak toho, co ve skutečnosti řekl.

8) Tvrzením, že „prezidentovi poradci v otázce lidských práv přiznali, že na Ukrajině padlo již více než 100 ruských vojáků, ale Kreml jejich přítomnost v zemi dál vytrvale popírá...“

Souvětí opět nemá s realitou příliš společného. Jednak slovo „poradce“ obvykle v souvislosti s politikou označuje blízké spolupracovníky (přičemž takový falešný dojem ČT ještě posílila slovem „přiznat“). Leč zmíněné osoby takovými blízkými spolupracovníky nebyly.

Jednalo se o členy poradního orgánu, s jehož některými členy se však vláda v nejedné věci neshodovala (jako tomu např. v otázce Krymu, viz např. článek „*Invazi na Krym odsoudili Putinovi poradci, moderátorka RT i historik Zubov*“) a kteří neměli přístup k žádným privilegovaným informacím.

Poradce a členy poradního orgánu tedy nelze zaměňovat.

Dále ČT tvrdila, že tyto osoby měly „přiznat“. Taková formulace by dávala smysl jen tehdy, kdyby se skutečně jednalo o blízké spolupracovníky s přístupem k případným utajovaným informacím. A jak již bylo uvedeno, o tento případ se nejednalo.

Agentura Reuters v příslušném článku („*Exclusive - Over 100 Russian soldiers killed in single Ukraine battle - Russian rights activists*“) uvedla, že dva z těchto členů tvrdili, že 13. srpna byla přepadena kolona ruských vojáků v obci Snižne. Konkrétně salva z raketometů GRAD měla zasáhnout muniční vozy, v důsledku čehož mělo zemřít více než 100 lidí, zatímco 300 dalších mělo být zraněno. Jako zdroj svých tvrzení uvedli „očití svědky a pozůstalé“.

Nejednalo se tedy o „přiznání“, ale jen o „tvrzení“. Navíc o tvrzení, proti němuž lze namítnout, že kdyby k takovému ničivému útoku skutečně došlo, musel by být znám již v daný den či brzy poté

(jelikož explozi munice, při níž by zahynulo či bylo zraněno takové množství lidí, lze jen obtížně utajit, tím více v obydlených oblastech).

Přesto není známo, že by nějaký takový útok byl v relevantní dobu vůbec hlášen (či dokonce zdokumentován).

Nakonec ČT tvrdila, že dle těchto osob mělo padnout „již více než 100 ruských vojáků“. ČT svou formulací vytvářela dojem, že se jednalo o souhrnný počet za celou dobu. Oslovení členové přitom měli tvrdit, že více než sto lidí zemřelo v jeden den na jednom místě.

Jen na okraj lze též uvést, že v žádné z vět, které agentura Reuters odcitovala, se nemluví o stovce zabitých „vojáků“, ale o stovce „lidí“.

Členy poradního orgánu, který nemá zrovna harmonický vztah s vládou, tedy ČT vydávala za blízké spolupracovníky prezidenta. Jejich neověřené tvrzení, že skrze práci v terénu došli k závěru, že u Snižne v důsledku výbuchu munice zemřelo více než 100 osob, ČT vydávala za „přiznání“. Jejich tvrzení o počtu mrtvých v jeden den ČT vydávala za souhrnný počet padlých za celou dobu. A nakonec ČT nevěnovala žádnou pozornost protiargumentu, že ničivý útok, který oni popisovali, by se pravděpodobně velmi rychle proslavil (přesto není známo, že by vůbec nějaký výbuch munice byl v danou dobu v dané oblasti hlášen).

9) Tvrzením, že na Krym „přišli vojáci... a z Moskvy stále bylo slyšet, že to nejsou Rusové. Potom uběhlo několik týdnů a vojáci, kteří tam podle Moskvy údajně nebyli, pak za účast v bojích o Krym dostali vysoké řády a vyznamenání.“

Na Krymu se přitom ruské vojenské základny nacházejí již od nepaměti a Moskva zcela jistě netvrdila, že by na poloostrově neměla vojáky (právě naopak).

Ruská strana dokonce nepopírala ani činnost ruských vojáků. K té se vyjadřovala pomocí vágních formulací (typu „opatření potřebná k ochraně základen“, „opatření potřebná k prevenci extremismu“ nebo „vytvoření podmínek pro konání referenda“), které činnost ani jednoznačně nepopíraly, ani jednoznačně nepotvrzovaly (86-8).

10) Neustálým opakováním obvinění vůči Rusku (zejména ze strany Kyjeva) při současném poskytnutí zcela minimálního (ne-li nulového) prostoru pro protiargumenty.

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Vedla diváky k závěru, že ze strany Ruska došlo k vojenské operaci natolik významné, že se tím během několika hodin zcela změnila situace na bojišti. Tento závěr přitom naprosto nebyla schopna doložit. Nelze se přitom domnívat, že by takto významnou vojenskou operaci bylo možné utajit (a i kdyby, pak stále platí, že ji ČT musí být schopna doložit).
- II. Vydávala za fakt kyjevské tvrzení, že byla otevřena nová fronta u Azovského moře, přičemž ignorovala informace druhé strany, která již v předchozích dnech a týdnech hlásila, že se do dané oblasti posouvá stávající jižní fronta. ČT tedy porušila povinnost oddělovat tvrzení od faktů, povinnost verifikovat, jakož i povinnost poskytnout všem relevantním stranám přiměřený prostor.

- III. Vydávala za fakt kopii kyjevské mapy, přičemž ani neuvedla, že se jedná o kyjevskou mapu, a přičemž ignorovala zcela odlišné mapy druhé strany. ČT tedy opět porušila povinnost oddělovat tvrzení od faktů, povinnost verifikovat, jakož i povinnost poskytnout všem relevantním stranám přiměřený prostor.
- IV. Vydávala za fakt tvrzení, že se týdný bojovalo hlavně o Doněck a Luhansk, přičemž ignorovala tvrzení druhé strany, která po celý měsíc tvrdila, že se bojuje zejména na jižní frontě a že zde byl Kyjev nejednou obklíčen a poražen. ČT tedy porušila zejména povinnost poskytnout všem relevantním stranám přiměřený prostor.
- V. Sugerovala, že by se obsazením Mariupolu otevřelo pozemní spojení na Krym a že tedy bylo ruským zájmem město obsadit. I v případě obsazení by přitom město bylo od poloostrova stále vzdáleno zhruba 250 kilometrů (zatímco ruská hranice 300 kilometrů) a jakýkoliv případný koridor by se navíc velmi obtížně udržoval (a údržba by byla nesrovnatelně nákladnější než postavení mostu z pevninského Ruska). Navíc příhodnější příležitosti v předchozím období nebyly využity. ČT tedy vedla diváky k závěru, který nejen nebyl ničím doložen, ale který navíc odporoval banálními faktům a logice.
- VI. Nepravdivě tvrdila, že NATO poskytlo satelitní záběry z 21. 8. a že záběry ukazují pohyb jednotek na Ukrajině. Obvinění, které NATO na základě těchto snímků vzneslo, nekriticky vydávala za fakt, přestože obvinění bylo založeno na absurdních předpokladech. Vedla diváky k závěru, že snímky podporují tvrzení o aktuální invazi/vpádu, přičemž mimo jiné ignorovala skutečnost, že snímky byly příliš staré. ČT tedy porušila povinnost poskytovat maximálně pravdivé informace, povinnost verifikovat i povinnost nevytvářet nedoložený dojem.
- VII. Vedla diváky k závěru, že přítomnost několika ruských výsadkářů dokládá obvinění z invaze/vpádu, přičemž ignorovala alternativní výklady. Porušila tedy povinnost poskytnout prostor pro odlišné výklady/úhly pohledu. Též porušila povinnost přistupovat ke všem stejně, jelikož např. v souvislosti s přítomností cizích vojáků v Sýrii taktéž nesugeruje, že by jejich přítomnost dokládala invazi/vpád.
- VIII. Vytrhala z kontextu a jinými způsoby překroutila vyjádření A. Zacharčenko. Zatímco ten výslovně uvedl, že Kyjev mluvil o ruské invazi, aby ospravedlnil své porážky, ČT vytvářela dojem, že údajnou ruskou invazi de facto přiznal. Porušila tedy povinnost maximálně se přiblížit pravdě a nevytrhávat z kontextu.
- IX. Protiřekla si. Moderátor tvrdil, že si aktivně sloužící osoby dle A. Zacharčenko vzaly na boj dovolenou, zatímco dle citace, kterou ČT odvysílala, ve skutečnosti řekl, že proti Kyjevu bojují „místo toho, aby trávili dovolenou na pláži u moře“. Porušila tedy povinnost přinášet maximálně pravdivé informace.
- X. Nepravdivě tvrdila, že Putinovi poradci přiznali, že již padlo více než 100 ruských vojáků. Tvrzení osob, které falešně vydávala za blízké spolupracovníky, také nekriticky přijala, přičemž ignorovala skutečnost, že tvrzení neodpovídá známým faktům. Porušila tedy povinnost přinášet maximálně pravdivé informace a povinnost verifikovat.
- XI. Nepravdivě tvrdila, že Moskva v minulosti odmítala, že by na Krymu byli její vojáci. Porušila tedy povinnost přinášet maximálně pravdivé informace.
- XII. Neustále vznášela velmi vážná a dramatická obvinění vůči Rusku, aniž by věnovala náležitý (pokud vůbec nějaký) prostor pro protiargumenty. Porušila tedy povinnost poskytnout všem relevantním stranám přiměřený prostor (jakož i užší povinnost poskytnout dostatečný prostor straně, vůči níž byla vznesena závažná obvinění).

V pořadu Horizont ze stejného dne ČT pokračovala v dezinformování.

1) Na začátku uvedla, že:

„Kyjev mluví o vpádu ruské armády, pomocí Moskvy se netají ani rebelové. Po jejich boku prý bojují tisíce ruských vojáků, kteří tak tráví svou dovolenou... Ukrajinská armáda celé týdny úspěšně dobývala území na východě země, teď nastal dramatický obrat. Kyjev přiznává, že tvrdá protiofenziva rebelů s vydatnou ruskou pomocí donutila jeho vojáky k ústupu. Dokonce ztratili kontrolu nad strategickým přístavem Novoazovsk. Otevírá se tak pozemní cesta na Krym.“

Jak již bylo uvedeno, „rebelové“, tj. A. Zacharčenko, netvrdili, že by jim pomáhala ruská armáda. Tvrdili, že jim pomáhají ruští dobrovolníci, a to bez ohledu na vztah k armádě. A. Zacharčenko ostatně výslovně uvedl, že o „ruské invazi“ Kyjev a spol. mluví proto, aby tím byly ospravedlněny kyjevské porážky ze strany doněckých ozbrojených sil.

Obdobně netvrdil, že by aktivně sloužících byli tisíce, a tvrzení, že by bojem trávili dovolenou, je v rozporu s citací, kterou sama ČT uvedla v Událostech. Tvrzení, že se Kyjevu celé týdny vojensky dařilo a že nyní došlo k dramatickému obratu, je v přímém rozporu se zaznamenanými fakty i s tvrzením druhé strany. A dokonce bylo řečeno, že se dobytím Novoazovsku otevírá pozemní cesta na Krym, což je zjevný nesmysl. Viz výše.

2) Kyjevskou mapu opět vydávala za objektivní a ověřený fakt, přičemž skutečnost, že se jedná o kyjevskou mapu, ČT (opět) neuvedla ani malým písmem.

K mapě redaktor uvedl, že k území pod kontrolou Doněcku/Luhansku „ted“ přibýly určité oblasti u ruských hranic (především na jihu Luhanské oblasti) - což bylo opět tvrzení Kyjeva. Naproti tomu druhá strana ve svých mapách uváděla, že tyto oblasti získala již na začátku srpna, tedy o téměř čtyři týdny dříve (respektive o tři, pokud bychom nepočítali týden, kdy mělo dojít k obklíčení místních kyjevských jednotek). Viz str. 312-15.

Od času 3:00 se ČT zaměřila na „snímky, které zveřejnila Severoatlantická aliance“. Ani v tomto případě ČT nepředložila žádný protiargument (zastaralost, velmi slabá doprovodná argumentace a neprůkaznost obecně). Pouze je nekriticky přijala.

3) Těsně před desátou minutou moderátor pokračoval následujícími slovy:

„Válčíme na Ukrajině? Stále častější otázka v Rusku. Podle prezidentského výboru pro lidská práva zemřelo v boji přes sto ruských vojáků, ozývají se desítky rodin, které pohřešují své syny, muže, bratry. Armáda to vysvětluje odjezdem na cvičení. Roste ale i počet úmrtí při plnění tzv. vojenských povinností. Okolnosti smrti důstojníci tají.“

ČT tedy znovu nekriticky převzala tvrzení „prezidentova výboru“. Pokud jde o tvrzení o „desítkách rodin“, není zřejmé, z jakého zdroje ČT vycházela. Pokud jde o „stále častější otázku“, opět není jasné, z čeho ČT vycházela.

Z obdobně pojmenovaného zpravodajského článku („*Jste ve válce? ptá se opatrně ruský tisk*“) nicméně vyplývá, že tvrzení o činnosti „ruského tisku“ ČT v daném případě založila na:

a) dva dny starém článku z názorové části listu *Ведомости*

- b) vyjádření bloggera a dvou osob na Twitteru
- c) zprávě stanice Echo Moskvy a deníku Moskovskij Komsomolec, přičemž oba subjekty dle ČT jen citovaly něčí obvinění
- d) skutečnosti, že ruská média odvysílala vyjádření A. Zacharčenko, které ČT soustavně překrucovala

ČT navíc hlouběji v článku popírá jeho titulky, když tvrdí, že:

„mainstreamové ruské noviny se ale věnují jiným zprávám, než je dění na Ukrajině – například tomu, že se Putin zúčastní slavnostního otevření fotbalového stadionu v Moskvě, glosuje ve svém článku BBC. Ukrajinská krize je v ruských novinách zmiňována jen v souvislosti s úterním jednáním v Minsku, kde se Putin sešel s ukrajinským prezidentem Porošenkem.“

I toto tvrzení je nicméně opět nepravdivé (286-9).

Dále ČT především tvrdila, že „desítky rodin v Pskovsku vojáky od půlky srpna pohřešují“.

Opět není zřejmé, jak ČT na tuto informaci přišla. Žádný zdroj pro svá tvrzení nevedla a jiná média v souvislosti s Pskovskem psala toliko o dvou čerstvých hrobech, v nichž by prý mohli být pohřbeni vojáci (viz např. článek BBC *„Russian reporters 'attacked at secret soldier burials'“* či agentury Reuters *„Russian village's graves may tie Kremlin to fighting in Ukraine“*).

Mezi dvěma nedávno údajně pohřbenými vojáky na straně jedné a „desítkami rodin, které vojáky pohřešují“ na straně druhé, je ovšem podstatný rozdíl. A zazněla i řada dalších tvrzení, která nebyla ničím doložena a jejichž zdroj nebyl uveden.

4) Následoval rozhovor s M. Karasem, který např. od čtrnácté minuty tvrdil, že se začínají objevovat hlasy „především matek vojáků, kteří buď padli na ukrajinském území a z jejich hrobů byly odstraněny všechny náznaky toho, že jsou to vojáci, kteří mohli působit na Ukrajině...“

M. Karas tedy uváděl jako objektivní a ověřený fakt tvrzení, že z hrobů těchto údajných vojáků měli být odstraněny všechny relevantní údaje. Jak však uvedla BBC ve výše zmíněném článku, nejednalo se o ověřený fakt, nýbrž pouze o tvrzení stanice Дождь. M. Karas tedy neověřené tvrzení vydával za objektivní fakt.

Takový přístup lze jen obtížně považovat za slučitelný s čl. 5.6, dle kterého „ve zpravodajství a aktuální publicistice Česká televize dbá na přesnost a nestrannost spočívající především ve zjišťování a ověřování skutečnosti.“

5) ČT tvrdila, že se ruští dobrovolníci „často rekrutují mezi neonacisty“.

V následující reportáži ovšem nezaznělo nic, co dané obvinění prokazovalo. Patrně jedinou skutečností, o níž by ČT hypoteticky mohla opřít své tvrzení, je ta, že jeden z dobrovolníků na sobě měl tričko s keltským křížem, který by mohl značit jeho příklon k neonacismu. I kdyby však příklon existoval, platí, že kvůli jednomu člověku nelze používat příslovce „často“.

Zmíněná reportáž je navíc téměř identická s dva dny starou reportáží stanice France 24, která ji odvysílala v pořadu Focus (viz *„Far-right 'Russian Jihad' fighters cross into Ukraine“*). Tuto skutečnost ČT ovšem divákům nesdělila, přestože je v Kodexu stanoveno, že ČT „je povinna seznámit diváky se

zdrojem vysílané informace s výjimkou obecně známých skutečností a informací převzatých od renomovaných zpravodajských agentur, které ji zásobují informacemi na základě platné smlouvy.”

V reportáži Focusu bylo oproti Horizontu uvedeno vyjádření jistého Normana, dle kterého ruská vláda nezasahuje. Kdyby ano, skončila by dle něj válka do několika dní. Jeho vyjádření ČT vystříhla. Po skončení reportáže pořad Focus pokračoval rozhovorem s J. Sapirem.

Ten uvedl, že se dobrovolníci rekrutují z levé i pravé části politického spektra (ČT naproti tomu tvrdila, že se „často“ jedná o neonacisty). Pokud jde o možné ruské zasahování, tvrdil, že kyjevské jednotky často překračují hranici, aby se vzdaly ruským vojákům, kteří pak jejich zbraně předávají Doněcku/Luhansku. Leč nejedná se dle něj o oficiální pomoc ruské vlády.

Dále řekl, že v posledních dvou týdnech bylo slyšet mnoho obvinění. Např. Kyjev tvrdil, že zničil kolonu ruské armády či ukořistil obrněná vozidla ruské armády, leč pro svá tvrzení nepředložil žádné důkazy.

Pokud jde o roli médií, uvedl, že všechny strany používají propagandu, leč média se převážně spoléhají na kyjevské informace.

Kyjevské ozbrojené síly podle něj mohou být pětkrát až sedmkrát větší než síly Doněcku a Luhansku. Ovšem morálka kyjevské armády není dle něj příliš vysoká, zatímco Národní garda (kterou označil za organizaci tvořenou lidmi z Pravého sektoru a Svobody) nemá dle něj žádnou bojovou hodnotu. Tolik reportáž stanice France 24.

ČT tedy převzala část pořadu Focus, aniž by uvedla, kdo je autorem původní reportáže (neuvédla ho ani v pořadu Horizont, ani v příslušném internetovém článku, ani v seznamu zdrojů pod článkem). V souvislosti s reportáží tvrdila, že se ruští dobrovolníci často rekrutují mezi neonacisty, což ovšem z reportáže nevyplývalo. A zatímco ve Focusu po reportáží následoval rozhovor, který vyvažoval kyjevská obvinění, ČT jakékoliv vyvažování ani nepředstírala (viz výše).

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Pořad zahájila větami, z nichž téměř každá byla nepravdivá či alespoň nedoložená. Též ignorovala nevhodící se tvrzení. Porušila tedy povinnost poskytovat maximálně pravdivé informace, povinnost verifikovat i povinnost nevytvářet nedoložený dojem.
- II. Následoval úryvek z Událostí, pro který platí to samé.
- III. Vydávala za fakt kopii kyjevské mapy, přičemž ani neuvédla, že se jedná o kyjevskou mapu, a přičemž ignorovala zcela odlišné mapy druhé strany. ČT tedy opět porušila povinnost oddělovat tvrzení od faktů, povinnost verifikovat, jakož i povinnost poskytnout všem relevantním stranám přiměřený prostor.
- IV. Redaktor nekriticky vydával za fakt kyjevské tvrzení, že druhá strana nyní získala určitou oblast. Druhá strana přitom získala dané oblasti (tzv. jižního kotle) hlásila již o 3-4 týdny dříve (jedná se o jeden z případů, kdy její mapy „předvídal budoucnost“). Opět tedy byla porušena povinnost oddělovat tvrzení od faktů, povinnost verifikovat, jakož i povinnost poskytnout všem relevantním stranám přiměřený prostor.
- V. Opět nekriticky šířila snímky, které poskytlo NATO (viz výše).

- VI. Vydávala za fakt řadu neověřených tvrzení. Porušila tedy povinnost verifikovat a povinnost přinášet informace, které v maximální možné míře odpovídají skutečnosti.
- VII. Tvrdila, že ruští dobrovolníci jsou často tvořeni neonacisty, přestože nic takového z následné reportáže nevyplývalo. Zmínění dobrovolníci taktéž nedostali možnost se k tomuto velmi vážnému a dramatickému obvinění vyjádřit. ČT tedy porušila povinnost doložit svá tvrzení, jakož i povinnost poskytnout dostatečný prostor straně, vůči níž byla vznesena závažná obvinění.
- VIII. Neustále vznášela velmi vážná a dramatická obvinění vůči Rusku, aniž by věnovala náležitý (pokud vůbec nějaký) prostor pro protiargumenty. Porušila tedy povinnost poskytovat všem relevantním stranám přiměřený prostor (jakož i užší povinnost poskytnout dostatečný prostor straně, vůči níž byla vznesena závažná obvinění).

Pro srovnání neuškodí podotknout že M. Karas v Horizontu na adresu ruských médií řekl, že „všechny sdělovací prostředky tvrdě masírují veřejné mínění a opakují slova Putina, šéfa diplomacie Lavrova či dnes šéfa mise Ruska při OBSE, že přece žádný ruský voják tam není...”

Svá slova o „tvrdé masáži“ tedy M. Karas doplnil tvrzením, že média opakují tvrzení určitých politiků (a patrně opomíjejí jiné informace).

Vzhledem k výše uvedenému je tedy otázkou, jak by při zachování stejných měřítek musela být označena činnost ČT, která nejen opakovala tvrzení určitých politiků, ale která dokonce jistá tvrzení vydávala za objektivní a ověřený fakt. Nemluvě o překrucování. Nemluvě o opomíjení jiných postojů. Nemluvě o vložení nepravdivých tvrzeních.

Nemluvě o všem ostatním, co je uvedeno v této stížnosti či původní stížnosti.

7) Dezinformování ze strany NATO a dodatečné informace k „ruské invazi/vpádu“

7. 3. 2015 časopis Spiegel vydal článek „*Breedlove's Bellicosity: Berlin Alarmed by Aggressive NATO Stance on Ukraine*“.

V článku je zejména uvedeno, že vrchní velitel sil NATO v Evropě již na začátku konfliktu šířil tvrzení o „bezprostředně hrozící invazi“ ze strany Ruska, přestože nebyly známy žádné důkazy, které by svědčily byť jen o přípravách na invazi (tím více tedy chyběly informace o bezprostředně hrozící invazi). Tajné služby zemí NATO tedy dle časopisu možnost invaze vyloučily.

Nebo v listopadu 2014 generál tvrdil, že Rusko nasadilo „pravidelné armádní jednotky“, zatímco o den později tvrdil, že se nejednalo o bojové jednotky, ale převážně o „instruktory a poradce“, přičemž jejich počet se měl jednou pohybovat mezi 250-300, následně mezi 300-500, přičemž po určitou dobu NATO tvrdilo, že jich bylo 1000.

Nebo generál tvrdil, že OBSE hlásila překročení hranice ruskými tanky a podobně, přestože OBSE nic takového nehlásila.

Jiný generál dle časopisu během jednání v Minsku prohlásil, že došlo k přímé ruské vojenské intervenci, přičemž Berlín se prý obvinění nepodařilo ověřit a nejmenovaný rozvědčík měl uvést, že zůstává záhadou, jak na to generál přišel.

Tvrzení Spiegelu jsou v souladu s jinými informacemi (viz dále či str. 81-3).

Z článku tedy vyplývá, že vrchní velitel NATO v Evropě rozsáhle dezinformoval. Nelze přitom očekávat, že by generál nevěděl, jak se pozná např. bezprostředně hrozící invaze. Tudíž lze soudit, že se pravděpodobně jednalo o dezinformování záměrné. Tato skutečnost je pro generála tím horší, pokud vezmeme v úvahu, že jeho dezinformování nebylo vynuceno okolnostmi (např. snahou bránit se vůči jiným obviněním).

Přesto se ČT těmto informacím téměř nevěnovala. V televizním archivu se podařilo dohledat pouze dvouminutovou zmínku na konci pořadu Horizont z 9. 3. V pořadu ovšem vůbec nezazněly nejdůležitější konkrétní informace.

Dle ČT generál dle svých kritiků toliko předkládal „mylné a zbytečně vyhocené informace“ či se prý dopouštěl „nebezpečné propagandy“, neboť tvrdil, že „situace na frontě se zhoršuje, zatímco třeba ukrajinské vedení hlásilo uklidnění“.

Reportáž byla zakončena tvrzením, že „zůstává ale otázkou, proč se tedy (spory) dostaly do médií právě teď“, a že „je možné, že Berlín jakékoliv, byť jen slovní, vyostřování situace chápe jako topředování svých snah o umlčení hlavní děl“.

Reportáž tedy obsah článku Spiegelu „shrnuje“ skrze abstraktní pojmy (generál kritizován za údajně „mylné a zbytečně vyhocené informace“ či za údajně „nebezpečnou propagandu“) a jeden konkrétní příklad (dle generála se situace na frontě zhoršovala, ač např. dle Kyjeva ne), který je přitom ve srovnání s jinými příklady zcela bagatelní, načež ČT diváka navedla k závěru, že německá diplomacie má holt důvod být poněkud přecitlivělá.

Nelze přitom předpokládat, že by si redaktoři nebyli vědomi výše uvedených příkladů, jakož i skutečnosti, že tyto příklady jsou podstatně závažnější než ten, který uvedli. O skutečnosti, že tyto informace ČT měla k dispozici, ostatně svědčí skutečnost, že v internetovém zpravodajství je uvedla (*„Bredlove pod tlakem Berlína. Slova o Ukrajině prý zbytečně hrotí“*).

Nicméně i v tomto případě je bagatelizovala, jelikož je uvedla teprve v posledních dvou odstavcích, zatímco předchozí části článku se nesly ve stejném duchu jako reportáž. Nemluvě o skutečnosti, že ani v těchto posledních odstavcích ČT neuvedla všechny podstatné okolnosti (např. informaci, že nebyly zaznamenány přípravy na invazi, přestože ta dle generála bezprostředně hrozila).

Informace tedy byly k dispozici a redaktoři o nich očividně věděli. Též nelze očekávat, že by redaktoři nevěděli, že z informací vyplývá skutečnost, že vrchní velitel sil NATO v Evropě buď (záměrně) lhal, nebo byl zcela neschopný. Přesto či právě proto klíčové informace v televizním vysílání ignorovali a jako příklad uvedli informaci, která je oproti nim zcela bagatelní. Nelze se tedy ubránit podezření, že redaktoři ČT záměrně zamlčeli důležité informace, aby jejich význam bagatelizovali.

A i kdyby se o záměr nejednalo, stále platí, že ČT ignorovala (či spíše z nějakého důvodu zamlčela) důležité informace potřebné k tvorbě kvalifikovaného názoru. Svým postupem navíc diváky navedla k názoru, že se nejedná o nic podstatného (přestože z konkrétních příkladů, které uvádí Spiegel, lze soudit opak).

Nemluvě o skutečnosti, že tyto bagatelizované informace zazněly pouze krátce, ke konci pořadu a pozdě večer, čímž byly dále bagatelizovány.

S předchozím článkem úzce souvisí slyšení ve francouzském Národním shromáždění k činnosti francouzské rozvědky z 25. 3. 2015 („*Audition du général Christophe Gomar, directeur du renseignement militaire, sur le projet de loi relatif au renseignement*“).

C. Gomar, ředitel vojenské rozvědky, především uvedl, že NATO oznámilo, že se Rusko chystá podniknout invazi na Ukrajinu, ač francouzská rozvědka neměla k dispozici žádné informace, které by takové tvrzení podpořily.

Konkrétně nebylo zaznamenáno, že by ruská armáda podnikla kroky, které jsou třeba k podniknutí invaze. Tedy rozmístění velitelských stanovišť a připravení logistického zabezpečení. Též nebyl zaznamenán pohyb jednotek druhého sledu. Pokud se tedy ruští vojáci měli nacházet na druhé straně hranice, pak se dle ředitele jednalo o snahu zvýšit tlak na kyjevské vedení, nikoliv ovšem o invazi.

Zatímco informace Spiegelu ČT důsledně a nejspíše i záměrně bagatelizovala, tvrzení C. Gomarta se v archivu vůbec nepodařilo dohledat.

Vůči Rusku naproti tomu takový benevolentní přístup zpravidla nezaujímal. Výše uvedené případy naopak svědčí o tom, že proti němu předkládala jedno obvinění za druhým, a to i za cenu hrubého dezinformování.

Zmíněné informace navíc úzce souvisejí s předchozím bodem. Jednak dle nich v době, kdy vedení NATO mluvilo o „bezprostředně hrozící invazi“, nebyly zaznamenány žádné akce, které by svědčily být jen o přípravách na invazi (tím více tedy chyběly informace o bezprostředně hrozící invazi, tím více o již probíhající invazi). A obdobně ani jeden zdroj netvrdil, že by k invazi či její hrozbě došlo v jiném období, než v jakém o ní mluvilo vedení NATO.

Navíc platí, že v době, kdy dle ČT došlo k invazi/vpádu (tj. k velké vojenské operaci, která dle ČT během několika hodin zcela zvrátila situaci na bojišti), o žádné takové operaci nehovořilo ani vedení NATO (to se omezilo jen na obvinění z mnohonásobně menší operace, viz výše).

Nelze přitom předpokládat, že by to samé vedení NATO, které dezinformovalo o „bezprostředně hrozící invazi desítek tisíc ruských vojáků“, mlčelo, pokud by k takové akci skutečně došlo.

ČT tedy tvrdila, že na konci srpna došlo k vojenské invazi/vpádu, přičemž:

1. Svě tvrzení naprosto nebyla schopna doložit, přestože rozsáhlé vojenské operace utajit nelze.
2. Dle Kyjeva (a tedy i ČT) na konci srpna (a začátku září) protikyjevské síly „najednou“ a „ze dne na den“ získaly území, jejichž postupné obsazení bylo hlášeno již o několik dnů či týdnů dříve.
3. Dle německých a francouzských úřadů (nemluvě o jiných zdrojích) vedení NATO silně dezinformovalo, přičemž mimo jiné nepravdivě tvrdilo, že ze strany Ruska bezprostředně hrozila invaze (přičemž ani jeden zdroj těž netvrdil, že by k invazi či její hrozbě došlo v jiném období, než v jakém o ní mluvilo vedení NATO).
4. Ani vedení NATO v daný den netvrdilo, že by došlo k tak rozsáhlé operaci, k níž mělo dojít dle ČT.
5. Ani dodatečně ČT nepředložila žádné důkazy, které by její obvinění prokazovaly (ač se o to pokoušela pomocí dalších dezinformací, viz např. 403-4, 432-3, 434).

Vzhledem k výše uvedenému lze tedy s pravděpodobností hraničící s jistotou konstatovat, že k žádné ruské invazi/vpádu (tj. k rozsáhlé operaci, která by byla způsobila během několika hodin zvrátit situaci na bojišti) nedošlo.

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Ignorovala či záměrně zamlčela důležité konkrétní informace. Porušila tedy povinnost předložit všechny informace potřebné k tomu, aby si divák mohl vytvořit vlastní kvalifikovaný názor.
- II. Různými způsoby (např. zmlčením hlavních argumentů, vydáváním banality za hlavní argument či sugerováním, že Berlín toliko citlivě reaguje na jakékoliv ostřejší vyjádření) vedla diváky k závěru, že kritika americké části NATO je toliko sporem mezi přeopatrnou diplomacií a generálem, který si nebere servítky. Takto vytvořený dojem je nejen nedoložený, ale zjevně odporuje známým faktům. V důsledku toho byla reportáž zaujatá ve prospěch americké části NATO a nepřipustně ovlivňovala diváky.
- III. K odlišným stranám opakovaně přistupovala odlišně. Zatímco vůči Rusku běžně předkládala jedno obvinění za druhým (nemluvě o nespočtu dezinformací), tvrzení NATO naopak nekriticky šířila a relevantní fakta svědčící o nedůvěryhodnosti jeho americké části bagatelizovala, ignorovala či zamlčovala.
- IV. Vydávala za fakt neexistující vojenskou invazi/vpád. Porušila tedy povinnost přinášet informace, které v maximální možné míře odpovídají skutečnosti.

8) Zákaz významnější kritiky banderovců

V dubnu 2015 kyjevský parlament schválil zákon o právním postavení tzv. „bojovníků za nezávislost“.

V zákoně je uvedeno, že mezi „bojovníky za nezávislost“ patří mimo jiné i banderovci, přičemž veřejné popírání legitimacy „úsilí o nezávislost“ dle zákona představuje urážku památky banderovců (a jiných skupin) a pohrdání národem a je tedy nezákonné.

Ty osoby (včetně cizinců), které vůči banderovcům (a jiným skupinám) vyjádří pohrdání a budou bránit výkonu jejich práv, za to budou dle zákona právně odpovědné.

V zákoně je též uvedeno, že banderovcům či jiným „bojovníkům za nezávislost“ nebo jejich rodinám může stát či místní úřady poskytnout sociální jistoty, příspěvky či jiné platby (391-4).

Skupina osob, která se proslavila snahou o etnickou čistku Ukrajiny (prováděnou navíc velmi brutálními metodami), tedy dle zákona jednak získala postavení národních hrdinů, jednak jejich veřejná kritika (respektive jakákoliv významnější kritika) byla zakázána.

Není snad třeba dokládat, že prohlášení banderovců za národní hrdiny a zakázání jejich významnější kritiky představuje informace, které jsou důležité pro svobodnou tvorbu názoru o povaze kyjevského establishmentu.

Na zákon ostatně negativně reagovala i představitelka OBSE („*New laws in Ukraine potential threat to free expression and free media, OSCE Representative says*“) či polský prezident („*Poroshenko vows to amend law on UPA*“), přestože ani o OBSE, ani o Polsku nelze tvrdit, že by vůči Kyjevu vystupovaly a priori nepřátelsky.

Přesto se výše uvedené informace v archivu ČT nepodařilo dohledat.

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Porušila povinnost přinášet všechny důležité informace, na jejichž základě by si divák mohl vytvořit vlastní kvalifikovaný názor.
- II. K odlišným stranám přistupovala odlišně. Zatímco vůči Rusku běžně předkládala jedno obvinění za druhým (nemluvě o nespočtu dezinformací), informace, které by poškodily obraz Kyjeva, ignorovala.

9) MH17: Informace nizozemských tajných služeb a zprávy o názoru minimálně části amerických tajných služeb

V říjnu 2015 byla vydána zpráva o informacích, které nizozemské tajné služby měly před zřícením k dispozici (414-7). Ve zprávě je uvedeno zejména následující:

- kyjevské ozbrojené síly měly na „východě země“ rozmístěny systémy, které byly schopny sestřelit vysoko letící letadla (dále jen „relevantní systémy“)
- není známo, že by doněcké/luhanské ozbrojené síly disponovaly relevantními systémy (měly k dispozici pouze slabší zbraně)
 - zhruba tři týdny před zřícením (29. června) jejich ozbrojené síly sice získaly z doněcké základny kyjevské BUKy, nicméně během července několik „důvěryhodných zdrojů“ sdělilo, že tyto systémy nebyly funkční a nemohly tedy být použity
- není známo, že by z Ruska byly dodány relevantní systémy (ač se nacházely na jeho území)
- není známo, že by doněcké/luhanské ozbrojené síly byly v Rusku cvičeny k užívání relevantních systémů
- 3 dny před zřícením byl sestřelen kyjevský letoun An-26, přičemž dle dostupných informací nebyl sestřelen relevantním systémem, ale slabší zbraní
 - nelze souhlasit s tvrzením Kyjeva, že se letoun pohyboval tak vysoko, že nemohl být sestřelen zbraněmi, jež byly dosud zaznamenány ve výzbroji Doněcku/Luhansku (dle dostupných informací se pohyboval níže, než tvrdil Kyjev)
- není známo, že by některý z relevantních aktérů (Kyjev, Doněck/Luhansk, Rusko) měl zájem sestřelit civilní letoun
- od zahraničních spojenců nepřišlo žádné varování před hrozícím nebezpečím pro civilní lety

Dále americký novinář R. Parry, držitel Polkovy ceny a finalista Pulitzerovy ceny, průběžně uváděl, že mu jeho „spolehlivý zdroj“, který měl být poučen analytiky amerických tajných služeb, postupně poskytl následující informace:

- americké tajné služby mají k dispozici satelitní snímky systému, který patrně stojí za sestřelem
- tento systém byl obsluhován posádkou, která na sobě patrně měla uniformu kyjevských ozbrojených sil
- nejsou k dispozici žádné důkazy, které by prokazovaly dodání potřebného systému z Ruska
- po získání dalších informací analytici dospěli k závěru, že letadlo bylo nejspíše sestřeleno částí kyjevských ozbrojených sil, které nebyly prioritně kontrolovány nejvyššími kyjevskými politiky (P. Porošenkem a A. Jaceňukem), leč spíše některým z kyjevských oligarchů

- letadlo nemuselo být sestřeleno systémem BUK, nýbrž méně sofistikovaným systémem, snad systémem KUB

R. Parry dále opakovaně uváděl, že se mu nepodařilo zjistit, zda zmínění analytici představují většinový či menšinový názor. Z řady článků, které k tématu uvedl, lze uvést např. „*What Did US Spy Satellites See in Ukraine?*“, „*US Intel Stands Pat on MH-17 Shoot-down*“ či „*'Fraud' Alleged in NYT's MH-17 Report*“ (nebo str. 193, 198, 210-11, 219, 419-20).

Žádnou zprávu o informacích nizozemských tajných služeb či R. Parryho se v archivu nepodařilo dohledat. Pokud přitom tyto zprávy dle ČT nejsou důležité pro tvorbu kvalifikovaného názoru, je otázkou, jaká zpráva by tato kritéria splňovala.

V souvislosti s internetovým zpravodajstvím je nicméně ve stížnosti doloženo, že ČT věnovala téměř 9 z 10 obviňujících článků jedné straně (168-227, 410-429). Navíc platí, že vůbec největší prostor věnovala obviněním kyjevské kontrarozvědky SBU. A to přesto, že ta zcela zjevně dezinformovala.

Vedle nespočtu jiných příkladů lze kupříkladu uvést, že SBU nejprve kategoricky tvrdila, že „teroristé“ letadlo sestřelili, jelikož si ho prý spletli s vojenským letounem (168-74), přičemž o blížícím se letadle byl prý příslušný velitel informován o 2 minuty dříve pozorovatelem, který dle ní naprosto netušil, o jaký typ letadla se jedná (tj. ani nevěděl, zda je velké či malé; 211-4).

Následně ovšem SBU kategoricky tvrdila, že skutečným cílem bylo civilní letadlo, konkrétně letadlo společnosti Aeroflot, jehož sestřel byl dle ní dopředu plánován s cílem vytvořit záminku pro ruskou invazi. K záměně dle SBU došlo, jelikož si prý „teroristé/ruští žoldáci“ spletli obec Pervomajske, která se nachází u Doněcku, se stejnojmennou obcí, která se nachází u Snižne (a která je od první zmíněné obce vzdálena téměř 90 kilometrů vzdušnou čarou; viz

sbu.gov.ua/sbu/control/en/publish/article?art_id=129860).

Je třeba zdůraznit, že svá nařčení SBU vydávala za fakt, nikoliv např. za pracovní verzi, přičemž používala formulace typu:

„Během vyšetřování sestřelení Boeingu 777 Malaysia Airlines příslušné orgány zjistily, že teroristé a milicionáři plánovali cynický teroristický útok na civilní let AFL-2074 Moskva-Larnaka společnosti Aeroflot... (Ředitel SBU) zdůraznil, že zločin byl plánován... jako casus belli pro ruskou invazi... ‚Nezaměnitelný cynismus vyplývá z faktu, že teroristický čin byl plánován proti mírumilovným, nevinným ruským občanům, kteří se svými dětmi cestovali na dovolenou,‘ zdůraznil (ředitel SBU) V. Nalivajchenko.“

Ve stížnosti je pak bez větších obtíží doloženo, že si SBU protiřečila i v jiných případech a že falšovala materiály (168-227). V důsledku toho tvrdila, že letadlo bylo současně sestřeleno skupinami z Horlivky, Černuchina i od Snižne, přičemž posádka tvořili „teroristé/militanti/žoldáci“ i „příslušníci ruské armády“, jejichž skutečným cílem bylo současně kyjevské vojenské letadlo i civilní letadlo plné ruských dětí, načež dle ní trosky dopadly za Jenakijevem (odkud se nejspíše teleportovaly o desítky kilometrů dál ke skutečnému místu dopadu, tedy k vesnici Hrabove).

Alternativně dle SBU velitel horlivské milice velel černuchinským kozákům na druhé straně fronty u Snižne, přičemž kozáci byli i nebyli příslušníky ruské armády a jejich cílem bylo současně domněle

kyjevské vojenské letadlo, o němž se dozvěděli o několik desítek vteřin dříve, i civilní letadlo plné ruských dětí, jehož sestřelení dopředu plánovali, načež velitel z nějakého důvodu hlásil, že trosky dopadly za Jenakijevem, přestože to je od skutečného místa dopadu vzdáleno desítky kilometrů a přestože letadlo v době sestřelu již Jenakijevo přeletělo a vzdalovalo se od něj (zatímco se blížilo ke Snižne).

A jelikož ČT v internetovém zpravodajství věnovala SBU největší prostor ze všech, není důvod domnívat se, že by jí v televizním zpravodajství zcela ignorovala.

Právě naopak kupříkladu 18. 7. ČT v Událostech na začátku 3. minuty odvysílala část prvního tzv. odposlechu od SBU, který následně připomněla i během 5. minuty. K tomu sice uvedla, že jeho pravost nebyla ověřena, což ovšem nelze považovat za dostačující, jelikož tzv. odposlech byl zjevně zfalšován (168-74).

Pokud tedy prostor dostával i tak pochybný zdroj, jakým je SBU, pak tím více měli prostor získat příslušníci tajných služeb, kteří šli proti politické linii svých vlád.

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Ignorovala důležité informace. Porušila tedy povinnost přinášet všechny důležité informace, na jejichž základě by si divák mohl vytvořit vlastní kvalifikovaný názor.
- II. Ignorovala skutečnost, že první tzv. odposlech od SBU byl zjevně zfalšován. Porušila tedy povinnost verifikovat.

10) Ignorování původní stížnosti ve zpravodajství a publicistice

Stížnost byla podána 26. dubna tohoto roku, přičemž se zjevně jedná o největší stížnost, jaká kdy byla podána. Přesto není známo, že by jí ČT ve svém zpravodajství a publicistice věnovala významnější pozornost.

A to ani v pořadu Newsroom ČT24, o němž ČT tvrdí, že se jedná o „týdeník o nejdůležitějších událostech českých i zahraničních médií“. Během relevantního období, tedy od 26. 4. do 22. 6., se ČT v pořadu věnovala např.:

1. „boji s ruskou propagandou“
2. „problémovému zpravodajství TV Prima“ + sporu „Rady a TV Prima“
3. „prokremelským webům“ (zde zazněla jediná stručná zmínka ke stížnosti, jakou se podařilo dohledat, konkrétně ve 12. minutě)

Z pojmů „objektivní a vyvážený“ i z judikatury přitom vyplývá, že publicistické pořady nesmí být ve svém celku jednostranné a musí ve svém celku vytvářet pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskuzi o společensky relevantních tématech (porušení zákona by představovala situace, kdyby celkové vyznění publicistických pořadů bylo ve vztahu k určité otázce jednostranné a nezohledňující skutečné spektrum názorů zastávaných k této problematice ve společnosti).

Jak vyplývá z výše uvedeného, ČT v relevantním období věnovala nemalou pozornost obviněním vůči TV Prima, „ruské propagandě“ či „prokremelským webům“. A to přesto, že kritika vůči těmto subjektům nebyla ani zdaleka doložena tolika konkrétními příklady jako původní stížnost.

Obdobně není známo, že by „ruská propaganda“ či „prokremelské weby“ zašly tak daleko, že by např. vydávaly za fakt neexistující invazi/vpád (viz výše či např. 475-8, 482-3) či nedoloženou a faktům odporující konspirační spekulaci o vražedném spiknutí dvou vlád (76-7, 12) nebo že by lidem vkládaly do úst i pravý opak toho, co tito lidé ve skutečnosti řekli ve dvou světových jazycích na veřejné tiskové prezentaci (397-8, 405).

Není tedy znám žádný legitimní, který by ospravedlňoval fakt, že se ČT o stížnosti téměř vůbec nezmínila.

S ohledem na výše uvedenou rozhodovací praxi a judikaturu tedy soudím, že ČT porušila své povinnosti zejména následujícími způsoby:

- I. Ignorovala či důsledně bagatelizovala důležitou informaci. Porušila tedy povinnost přinášet všechny důležité informace, na jejichž základě by si divák mohl vytvořit vlastní kvalifikovaný názor.
- II. V publicistickém pořadu, který je oficiálně zaměřen na dění v médiích, věnovala značný prostor kritice jiných zpravodajských subjektů, zatímco zamlčovala/důsledně bagatelizovala kritiku vůči sobě. Porušila tedy povinnost vytvářet pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskuzi o společensky relevantních tématech. Namísto toho zvýhodnila určité názorové skupiny.

Na počátku této stížnosti jsou uvedeny některé z judikátů, které vymezují pojmy „objektivní a vyvážené“.

Z judikatury např. vyplývá, že v televizním zpravodajství musí být všem stranám poskytnut adekvátní prostor, přičemž tento příkaz je porušen např. už tehdy, pokud má jedna strana možnost vyjádřit své stanovisko přímo, zatímco tvrzení druhé strany je pouze parafrázováno.

Dále z ní vyplývá, že zákon je porušen už tehdy, pokud jsou respondenti v reportáži chybně označeni (případně označení chybí), pokud je správné označení potřebné pro nestrannou orientaci diváka.

Nebo z ní vyplývá, že zákon je porušen už tehdy, pokud stanice v reportáži vede diváka k určitému závěru, který sice může být pravdivý a který je podpořen pravdivými informacemi, pokud uvedené informace (jakkoliv pravdivé) předkládaný závěr ve skutečnosti neprokazují.

Tím více tedy porušení povinností představují např. případy, kdy ČT vydává za fakt neexistující invazi/vpád, kdy policii na základě několika manipulativně sestříhaných záběrů a v rozporu s dostupnými fakty obviní z mnohonásobné vraždy (leč jiný den zase tvrdí, že se neví, zda policie daný čin spáchala) nebo kdy člověka, který se stal obětí lynče, bez důkazů obviní z příslušnosti k tajné policii.

Dle § 61 má Rada při ukládání pokut přihlížet k povaze vysílaného programu a k postavení provozovatele vysílání na mediálním trhu se zřetelem k jeho odpovědnosti vůči divácké veřejnosti.

Výše pokuty má být mimo jiné stanovena podle závažnosti věci, míry zavinění a s přihlédnutím k rozsahu, typu a dosahu závadného vysílání.

Z výše uvedeného vyplývá, že ČT své povinnosti porušovala soustavně a velmi hrubým způsobem, přestože jakožto veřejnoprávní a hojně sledovaná stanice nese vyšší odpovědnost než jiní provozovatelé.

Nemluvě o skutečnosti, že některé výše uvedené případy lze jen obtížně vysvětlit jinak než jako dezinformování, kterého se redakce ČT dopustila záměrně. Zejména je třeba připomenout zamlčování či bagatelizování informací, které redakce jednoznačně měla k dispozici a jejichž důležitosti si musela být uvědomovat.

Stručně řečeno: ČT s velkým přehledem překročila mantinely, jimiž její vlastní zpravodaj vymezil pojem „tvrdá masáž“.

Vzhledem k postavení ČT a závažnosti uvedených případů tedy nelze jinak než navrhnout, aby RRTV udělila ČT pokutu (resp. pokuty) v náležité výši.